

HATÁROZATOK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1386/2013/EU HATÁROZATA

(2013. november 20.)

a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

(1) Az Unió azt a célt tűzte ki maga elé, hogy 2020-ig intelligens, fenntartható és inkluzív növekedési pályára állítja a gazdaságot különböző politikai eszközök és fellépések révén, amelyek célja egy olyan gazdaság kialakítása, amely az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra és az erőforrás-hatékonyságra épül ⁽⁴⁾.

(2) A környezetvédelem területén 1973 óta környezetvédelmi cselekvési programok szabják meg az uniós fellépés kereteit.

⁽¹⁾ HL C 161., 2013.6.6., 77. o.

⁽²⁾ HL C 218., 2013.7.30., 53. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2013. október 24-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2013. november 15-i határozata.

⁽⁴⁾ COM(2010)2020 és az Európai Tanács 2010. június 17-i következtetései (EUCO 13/10).

(3) A hatodik környezetvédelmi cselekvési program ⁽⁵⁾ 2012 júliusáig szól, de számos általa bevezetett intézkedés és lépés végrehajtása még nem zárult le.

(4) A hatodik környezetvédelmi cselekvési program záróértékelése megállapította, hogy a program környezeti előnyökkel járt, és átfogó stratégiai iránymutatást tudott nyújtani a környezetpolitikában. Az eredmények ellenére a hatodik környezetvédelmi cselekvési programban meghatározott mind a négy kiemelt területen – az éghajlatváltozás, a természet és a biodiverzitás, a környezet és egészség, valamint életminőség, és a természeti erőforrások és hulladékok terén – tapasztalható még fenntarthatatlan folyamatok.

(5) A hatodik környezetvédelmi cselekvési program záróértékelése néhány hiányosságra is rávilágított. A hetedik környezetvédelmi cselekvési programban meghatározott célkitűzések eléréséhez ezért szükség van a tagállamok és az érintett uniós intézmények maradéktalan kötelezettségvállalására és arra, hogy vállalják a felelősséget a programtól várt előnyök megvalósításáért.

(6) Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség „Európa környezete – helyzetkép és kilátások 2010-ben” című jelentése (SOER 2010) szerint számos jelentős környezeti kihívás ma is változatlanul fennáll, és komoly következményekkel fog járni, ha ezeket nem kezelik.

(7) A népességdinamika, az urbanizálódás, a betegségek és a járványok, a felgyorsult technológiai változások és a fenntarthatatlan gazdasági növekedés kapcsán jelentkező globális rendszerszintű folyamatok és kihívások összetettebbé teszik a környezeti kihívások kezelését és a fejlődés hosszú távú fenntarthatóvá tételét. Az Unió hosszú távon csak úgy prosperálhat, ha az említett kihívásokat további lépésekkel kezelni tudja.

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002. július 22-i 1600/2002/EK határozata a hatodik közösségi környezetvédelmi cselekvési program meghatározásáról (HL L 242., 2002.9.10., 1. o.).

- (8) Elengedhetetlen, hogy az Unió – egy 2050-re vonatkozó egyértelmű, hosszú távú jövőképpnek megfelelően – meghatározza a 2020-ig teljesítendő, kiemelt célokat. Ez stabil környezetet teremtené a fenntartható beruházások és növekedés számára is. Indokolt, hogy a hetedik környezetvédelmi cselekvési program építsen az Európa 2020 stratégia ⁽¹⁾ politikai kezdeményezéseire, és ezen belül az uniós éghajlat-változási és energiügyi csomagra ⁽²⁾, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervéről szóló bizottsági közleményre ⁽³⁾, a biodiverzitással kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégiára ⁽⁴⁾, az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervére ⁽⁵⁾, az „Innovatív Unió” kiemelt kezdeményezésre ⁽⁶⁾, továbbá az Európai Unió fenntartható fejlődési stratégiájára.
- (9) A hetedik környezetvédelmi cselekvési programnak hozzá kell járulnia az Unió által már elfogadott környezeti és éghajlat-változási célkitűzések teljesítéséhez, továbbá a szakpolitikai hiányosságok feltérképezéséhez, amennyiben szükséges lehet kiegészítő célok meghatározása.
- (10) Az Unió vállalta, hogy 2020-ig legalább 20 %-kal csökkenteni az üvegházhatású gázkibocsátást (30 %-kal, ha más fejlett országok is hasonló mértékű kibocsátáscsökkentésre vállalnak kötelezettséget, és ahhoz a fejlődő országok is felelősséggük és képességeik szerint, megfelelő mértékben hozzájárulnak); gondoskodik róla, hogy 2020-ra az elfogyasztott energia 20 %-a megújuló energiaforrásokból származzon; és az energiahatékonyság fokozása révén az előre jelzett szinthez képest 20 %-kal csökkenti a primerenergia-felhasználás mértékét ⁽⁷⁾.
- (11) Az Unió emellett vállalta, hogy területén 2020-ra megállítja a biodiverzitás csökkenését és az ökoszisztéma-szolgáltatások romlását, és azokat a lehetőségeken belül helyreállítja, valamint fokozza a biodiverzitás globális csökkenésének megelőzéséhez való uniós hozzájárulást ⁽⁸⁾.
- (12) Az Unió támogatja az arra vonatkozó célkitűzést, hogy legkésőbb 2030-ra megálljon a Föld erdővel borított területeinek visszaszorulása, és 2020-ra a 2008-as szinthez képest legalább 50 %-kal csökkenjen a bruttó trópusi erdőirtás ⁽⁹⁾.
- (13) Az Unió vállalta, hogy 2015-re biztosítja minden európai víztest jó állapotát, legyen szó édesvízről (folyó, tó vagy felszín alatti víz), átmeneti vízről (delta-/tölcsérsértorkolat) vagy a parttól számítva egy tengeri mérföldön belüli tengervízről ⁽¹⁰⁾.
- (14) Az Unió vállalta, hogy 2020-ig gondoskodik a területéhez tartozó összes tengeri vízének jó környezeti állapotáról ⁽¹¹⁾.
- (15) Az Unió vállalta, hogy olyan szintű levegőminőséget ér el, amely az emberi egészségre és a környezetre nézve nem jelent számottevő ártalmat és kockázatot ⁽¹²⁾.
- (16) Az Unió vállalta annak a célkitűzésnek az elérését, hogy a vegyi anyagok tekintetében 2020-ig úgy alakítja a gyártás és a felhasználás módját, hogy minimálisra csökkenjenek az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt jelentős kedvezőtlen hatások ⁽¹³⁾.
- (17) Az Unió vállalta, hogy a hulladék keletkezése és kezelése nyomán fellépő kedvezőtlen hatások megelőzése vagy csökkentése, valamint az erőforrás-felhasználás globális hatásának csökkentése és a felhasználás hatékonyságának javítása révén védi a környezetet és az emberi egészséget,
- ⁽¹⁾ COM(2010)2020.
- ⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 443/2009/EK rendelete a könnyű haszongépjárművek szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére irányuló közösségi integrált megközelítés keretében az új személygépkocsikra vonatkozó kibocsátási követelmények meghatározásáról (HL L 140., 2009.6.5., 1. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 2009/28/EK irányelve, a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről (HL L 140., 2009.6.5., 16. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 2009/29/EK irányelve, a 2003/87/EK irányelvnek az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének továbbfejlesztése és kiterjesztése tekintetében történő módosításáról (HL L 140., 2009.6.5., 63. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 2009/30/EK irányelve, a benzinre, a dízelolajra és a gázolajra vonatkozó követelmények, illetőleg az üvegházhatású kibocsátott gázok mennyiségének nyomon követését és mérséklését célzó mechanizmus bevezetése tekintetében a 98/70/EK irányelv módosításáról, a belvízi hajókban felhasznált tüzelőanyagokra vonatkozó követelmények tekintetében az 1999/32/EK irányelv módosításáról, valamint a 93/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről, (HL L 140., 2009.6.5., 88. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 2009/31/EK irányelve, a szén-dioxid geológiai tárolásáról, valamint a 85/337/EGK tanácsi irányelv, a 2000/60/EK, a 2001/80/EK, a 2004/35/EK, a 2006/12/EK és a 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint az 1013/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 140., 2009.6.5., 114. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 2009/406/EK határozata, az üvegházhatású gázok kibocsátásának a 2020-ig terjedő időszakra szóló közösségi kötelezettségvállalásoknak megfelelő szintre történő csökkentésére irányuló tagállami törekvésekről (HL L 140., 2009.6.5., 136. o.).
- ⁽³⁾ COM(2011) 112. Az ütemterv említésre került a Tanács 2011. május 17-i következtetéseiben, az Európai Parlament pedig 2012. március 15-én állásfoglalásban támogatta (P7_TA(2012)0086).
- ⁽⁴⁾ COM(2011) 244.
- ⁽⁵⁾ COM(2011) 571.
- ⁽⁶⁾ COM(2010) 546.
- ⁽⁷⁾ Az Európai Tanács 2007. március 8-i és 9-i ülése.
- ⁽⁸⁾ AZ Európai Tanács 2010. március 25-i és 26-i következtetése (EUCO 7/10); a Tanács 2010. március 15-i következtetése (7536/10); COM(2011) 244.
- ⁽⁹⁾ A Tanács 2008. december 4-i következtetése (16852/08).
- ⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. október 23-i 2000/60/EK irányelve a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).
- ⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2008. június 17-i 2008/56/EK irányelve a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról, (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).
- ⁽¹²⁾ 1600/2002/EK határozat; az Európai Parlament és a Tanács 2008. május 21-i 2008/50/EK irányelve a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról (HL L 152., 2008.6.11., 1. o.).
- ⁽¹³⁾ 1600/2002/EK határozat; Johannesburgi végrehajtási terv (a fenntartható fejlődéssel foglalkozó világszintű csúcstalálkozó, 2002).

- alkalmazva a következő hulladéokra vonatkozó hierarchiát: megelőzés, előkészítés újrafelhasználásra, újrafelhasználás, egyéb hasznosítás és megsemmisítés ⁽¹⁾.
- (18) Az Unió ösztönözni kívánja a zöld gazdaságba való átmenetet, és arra törekszik, hogy teljes mértékben függetleníse egymástól a gazdasági növekedést és a környezetkárosodást ⁽²⁾.
- (19) Az Unió arra törekszik, hogy a fenntartható fejlődés szempontjaira való tekintettel a világ talajromlás-semlegessé váljon ⁽³⁾.
- (20) Az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 191. cikkének (2) bekezdése szerint az uniós környezetpolitika célja a védelem magas szintjének biztosítása, tekintetbe véve az Unió számos régiójának eltérő helyzetét, alapja pedig az elővigyázatosság elve, valamint azok az elvek, amelyek szerint megelőző fellépésre van szükség, a környezeti károknak már keletkezésükkor – prioritásként – elejét kell venni, a szennyezőnek pedig fizetnie kell.
- (21) A hetedik környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzéseinek teljesítése érdekében az irányítás különböző szintjein, a szubszidiaritás elvével összhangban helyénvaló fellépni.
- (22) A hetedik környezetvédelmi cselekvési program eredményessége és a kiemelt célkitűzések teljesítése érdekében nem kormányzati szereplőket is fontos – átlátható módon – bevonni.
- (23) A biodiverzitás csökkenése és az ökoszisztémák romlása az Unión belül nem csak súlyos következményekkel jár a környezetre és az emberi jólétre nézve, hanem hatással van a jövő nemzedékeire és rendkívül költséges a társadalom egésze, de különösen az ökoszisztéma-szolgáltatóktól közvetlenül függő ágazatokban tevékenykedő gazdasági szereplők számára.
- (24) Az Unión belül sokat lehet még tenni az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentéséért és az energia- és erőforráshatékonyság növeléséért. A nagyobb fokú hatékonyságból, az innovatív megoldások üzleti hasznosításából, valamint a teljes életciklust alapul vevő, jobb erőforrás-gazdálkodásból adódó költségmegtakarítás révén így csökkenhet a környezeti terhelés, javulhat a versenyképesség, és a növekedés és munkahelyteremtés új forrásai jöhetnek létre. E potenciál kiaknázása végett az éghajlatváltozásra vonatkozó – az eddiginél átfogóbb – uniós politikának fel kell ismernie azt, hogy az éghajlatváltozás kezelése valamennyi gazdasági ágazat hozzájárulását igényli.
- (25) A környezeti problémák és hatások továbbra is számottevő kockázatot jelentenek az emberi egészségre és a jólétre nézve, míg a környezet állapotát javító intézkedések kedvezőek lehetnek.
- (26) A környezettel kapcsolatos uniós vívmányok teljes körű és egységes végrehajtása a környezet és az egészség, illetve a gazdaság szempontjából megalapozott befektetés.
- (27) Az uniós környezetpolitikát továbbra is helyénvaló alapos ismeretekre építeni, valamint az uniós környezetpolitikának biztosítania kell, hogy a politikai döntéseket megalapozó tudományos eredmények – az elővigyázatosság elvének alkalmazása esetén is – minden szinten érthetőbbek legyenek.
- (28) A környezetvédelmi és éghajlati célkitűzések teljesítését megfelelő beruházásokkal kell támogatni, a pénzeszközöket pedig nagyobb hatékonysággal, e célkitűzésekkel összhangban kell felhasználni. Ösztönözni kell az állami és magánkezdeményezéseket is.
- (29) Az egyéb ágazatok tevékenységei és szabályozása kapcsán a környezeti terhelés enyhítése, illetve a környezet- és éghajlat-politikai célkitűzések teljesítése érdekében lényeges a környezetvédelem integrálása minden szakpolitikai területbe.
- (30) Az Unió népsűrűsége nagy, és polgárainak több mint 70 %-a városi vagy városkörnyéki területeken él és specifikus környezettel és éghajlattal kapcsolatos kihívásokkal szembesül.
- (31) A környezeti kihívások közül több világméretű jelenség, és érdemben csak globális szemlélettel közelíthető meg, míg más környezeti problémák erősen regionális természetűek. Ezért összefogásra van szükség a partnerszágokkal, beleértve a szomszédos országokat és a tengerentúli országokat és területeket is.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2008. november 19-i 2008/98/EK irányelve a hulladékokról (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

⁽²⁾ A Tanács 2012. június 11-i következtetései; (11186/12); COM(2011) 571.

⁽³⁾ Az ENSZ-közgyűlés 2012. július 27-i A/Res/66/288 sz. határozata a „A jövő, amelyet akarunk” Rio + 20 Konferenciáról.

- (32) A hetedik környezetvédelmi cselekvési programnak uniós és nemzetközi szinten is támogatnia kell a fenntartható fejlődésről rendezett 2012. évi ENSZ-konferencia (Rio+20) eredményeinek és az ott tett vállalásoknak a végrehajtását, amelyek célja a fenntartható fejlődés és a szegénység csökkentése jegyében a világgazdaság inkluzív és zöld gazdasággá való átalakítása.
- (33) A szakpolitikai eszközök megfelelően megválasztott kombinációja lehetővé tenné a vállalkozások és a fogyasztók számára, hogy jobban megértsék tevékenységeik környezetre gyakorolt hatását és e hatásokat jobban tudják kezelni. A szakpolitikai eszközök lehetnek gazdasági ösztönzők, piaci alapú eszközök, adatszolgáltatási követelmények, valamint a jogi keretrendszereket kiegészítő és az érdekeltek különböző szintjeit bevonó, önkéntesen alkalmazott eszközök és intézkedések.
- (34) A hetedik környezetvédelmi cselekvési program intézkedéseit, lépéseit és célkitűzéseit az intelligens szabályozás elvének megfelelően kell kialakítani⁽¹⁾, és adott esetben átfogó hatásvizsgálattal kell alátámasztani.
- (35) A hetedik környezetvédelmi cselekvési program célkitűzéseinek teljesítését célszerű egyeztetett mutatók alapján nyomon követni, vizsgálni és értékelni.
- (36) Az EUMSZ 192. cikkének (3) bekezdésével összhangban az uniós környezetvédelmi politika kiemelt célkitűzéseit egy általános cselekvési programban kell rögzíteni.
- (37) Az e határozatban rögzített kiemelt célkitűzések tekintetében – azok elérésének érdekében – a hetedik környezetvédelmi cselekvési program mellékletébe számos intézkedést és fellépést tartalmaz.
- (38) Mivel e határozat célját, nevezetesen a kiemelt célkitűzéseket meghatározó általános uniós környezetvédelmi cselekvési program létrehozását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban a cselekvési program léptéke és hatása miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a határozat nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2020. december 31-ig tartó időszakra általános uniós környezetvédelmi cselekvési program (hetedik környezetvédelmi cselekvési program) jön létre a mellékletben foglaltak szerint.

2. cikk

(1) A hetedik környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzései a következők:

- a) az uniós természeti tőke védelme, megőrzése és fejlesztése;
- b) erőforrás-hatékony, zöld és versenyképes uniós gazdaság kialakítása;
- c) az uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól;
- d) a környezetre vonatkozó uniós szabályozás előnyeinek maximalizálása a végrehajtás javításával;
- e) az uniós környezetpolitika ismeret- és tudományos alapjának javítása;
- f) a környezet- és éghajlat-politikával összefüggő beruházások feltételeinek biztosítása és a környezeti externáliák kezelése;
- g) a környezetvédelem integrációjának és a szakpolitikák koherenciájának növelése;
- h) az uniós városok fenntarthatóságának javítása;
- i) a nemzetközi környezettel és éghajlattal kapcsolatos kihívások hatékonyabb uniós kezelése.

(2) A hetedik környezetvédelmi cselekvési program a „szennyező fizet” elvén, az elővigyázatosság elvén, valamint a megelőzés elvén és azon az elven alapul, hogy a szennyezést annak forrásánál kell megszüntetni.

(3) A hetedik környezetvédelmi cselekvési programnak hozzá kell járulnia a magas szintű környezetvédelemhez, valamint az állampolgárok életminőségének és jólétének növeléséhez.

⁽¹⁾ COM(2010) 543.

(4) A hetedik környezetvédelmi cselekvési program intézkedéseit, lépéseit és célkitűzéseit az intelligens szabályozás elvének megfelelően kell javasolni és végrehajtani, és adott esetben átfogó hatásvizsgálattal kell alátámasztani.

3. cikk

(1) A hetedik környezetvédelmi cselekvési programban meghatározott kiemelt célkitűzések teljesítését szolgáló megfelelő fellépések megtételéért a felelősséget az Unió érintett intézményei és tagállamai viselik. A fellépéseket a hatáskör-átruházás, a szubszidiaritás és az arányosság elvének kellő figyelembevételével kell végrehajtani, az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének megfelelően.

(2) A közigazgatási szervek minden szinten együttműködnek a vállalkozásokkal és a társadalmi partnerekkel, a civil társadalommal és az egyes állampolgárokkal a hetedik környezetvédelmi cselekvési program végrehajtásában.

4. cikk

(1) A Bizottság az Európa 2020 stratégia rendszeres monitoring- folyamatával összefüggésben gondoskodik e hetedik környezetvédelmi cselekvési program releváns elemeinek monitoringjáról. Ez a folyamat az Európai Környezetvédelmi Ügynökség környezetállapotra vonatkozó mutatói, valamint a meglévő környezet- és éghajlat-politikai jogszabályok végrehajtásának és a vonatkozó célkitűzések – éghajlati és energiaügyi célkitűzések, a biodiverzitással kapcsolatos célkitűzések és az erőforrás-hatékonysági mérföldkövek – elérésének monitoringja során használatos mutatók alapján zajlik le.

(2) A Bizottság elvégzi a hetedik környezetvédelmi cselekvési program értékelését is. Ez az értékelés – többek között – az Európai Környezetvédelmi Ügynökség környezetállapotról szóló jelentésén és az érintett felekkel való konzultáción alapul. A Bizottság az említett értékelés alapján megfelelő időben – még a hetedik környezetvédelmi cselekvési program zárása előtt – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

(3) Az értékelés és más vonatkozó szakpolitikai fejlemények fényében a Bizottság szükség esetén kellő időben javaslatot nyújt be a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra, ügyelve rá, hogy a hetedik környezetvédelmi cselekvési program és a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program között ne legyen törés.

5. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Kelt Strasbourgban, 2013. november 20-án.

az Európai Parlament részéről
az elnök
M. SCHULZ

a Tanács részéről
az elnök
V. LEŠKEVIČIUS

MELLÉKLET

A 7. KÖRNYEZETVÉDELMI AKCIÓPROGRAM – „JÓLÉT BOLYGÓNK FELÉLÉSE NÉLKÜL”

1. A 2050. évi helyzetre vonatkozó alábbi jövőkép segít meghatározni a cselekvés irányát 2020-ig és azután:

2050-ben jólétben, bolygónk ökológiai korlátait tiszteletben tartva élünk. Jólétünk és egészséges környezetünk egy olyan innovatív és körkörös gazdaságból származik, amelyben semmi nem megy veszendőbe, és amelyben a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás fenntartható módon folyik, a biodiverzitást pedig társadalmunk ellenálló képességét fokozva védjük, értékeljük és helyreállítjuk. Karbonszegény növekedésünk már régóta független erőforrás-felhasználásunktól, és megszabja a biztonságos és fenntartható globális társadalom ütemét.

CSELEKVÉSI PROGRAM 2020-IG

2. Az elmúlt negyven évben számos környezetre vonatkozó szabályozás született, és ezek mára a világ legátfogóbb korszerű normarendszerét alkotják. Ez segített kezelni az uniós polgárok és vállalkozások legsúlyosabb környezeti aggodalmai közül néhányat.
3. Az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent a levegőbe, a vízbe és a talajba kerülő szennyező anyagok mennyisége, akárcsak az utóbbi években az üvegházhatású gáz kibocsátás. A vegyi anyagokra vonatkozó uniós szabályozás korszerűbbé vált, és számos mérgező vagy veszélyes anyag – például az ólom, a kadmium és a higany – immár csak korlátozottan használható a legtöbb háztartásokban előforduló termékekben. Az uniós polgárok a világon az egyik legmegfelelőbb szintű vízminőségnek örvendenek, és az Unió területének több mint 18 %-át, tengereinek pedig több mint 4 %-át védett természeti területként jelölték ki.
4. Az Unió környezetpolitikája ösztönözte a környezeti árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos innovációt és beruházásokat, és ezzel munkahelyeket és exportlehetőségeket teremtett ⁽¹⁾. Az Unió többszöri bővítése a magas színvonalú környezetvédelmi normákat az európai kontinens nagy részére kiterjesztette, és az Unió erőfeszítéseinek is köszönhető, hogy megnőtt a nemzetközi elkötelezettség az éghajlatváltozás és a biodiverzitás-csökkenés elleni küzdelem iránt, és hogy világméretű erőfeszítések árán sikerült kiküszöbölni az ózonkárosító anyagokat és az ólmozott üzemanyagokat.
5. A környezetvédelmi célkitűzéseknek a többi uniós szakpolitikába és tevékenységbe való beépítésében is jelentős előrehaladás történt. A Közös Agrárpolitika (KAP) 2003. évi reformja óta a közvetlen kifizetéseknek feltétele, hogy a mezőgazdasági termelők jó mezőgazdasági és környezeti állapotban tartsák a termőföldet és betartsák a hatályos környezetre vonatkozó szabályozást. Az éghajlatváltozás elleni küzdelem az energiapolitika szerves részévé vált, és más kulcsfontosságú ágazatokban – például a közlekedésben és az építőiparban – is egyre nagyobb súlyt kapnak az erőforrás-hatékonysági, éghajlat-változási és energiahatékonysági megfontolások.
6. Az Unióban ennek ellenére még mindig sok aggodalomra okot adó környezeti tendencia figyelhető meg, nem utolsósorban a meglévő környezetre vonatkozó uniós szabályozás elégtelen alkalmazása miatt. Az élőhelyvédelmi irányelv ⁽²⁾ alkalmazása keretében értékelt fajoknak és élőhelyeknek mindössze 17 %-a van kedvező védelmi helyzetben, és a természeti tőke degradációja és csökkenése veszélyezteti a biodiverzitással és az éghajlatváltozással kapcsolatos uniós célkitűzések elérésének sikerét. Az élőlényfajok és élőhelyek ilyen állapota, valamint a természeti tőke degradációja és csökkenése tetemes járulékos költséggel jár, amelyek pontos felmérése a gazdasági vagy társadalmi rendszerünkben még nem történt meg. Az Unió területének 30 %-a igen szétdarabolt, és ez hátrányosan érinti az ökoszisztémák területi folytonosságát és egészségét, valamint képességét arra, hogy a fajok számára élőhelyet és egyéb szolgáltatásokat nyújtsanak. Noha az Unióban már halad a gazdasági növekedés függetlenítése az üvegházhatású gáz kibocsátástól, az erőforrás-felhasználástól és a környezeti hatásoktól, az erőforrások többnyire még mindig nem fenntarthatóan és hatékonyan kerülnek felhasználásra, és a hulladékgazdálkodás sem megfelelő. Az uniós vállalkozások így elesnek azokról a jelentős lehetőségektől, amelyeket az erőforrás-hatékonyság kínál a versenyképesség, a költségcsökkentés, a termelékenység javulása és az ellátás biztonsága tekintetében. A vízminőség és a levegő szennyezettségi szintje még mindig aggasztó Európa sok részén, és az uniós polgárok továbbra is ki vannak téve olyan veszélyes anyagoknak, amelyek egészségüket és jólétüket veszélyeztethetik. A fenntarthatatlan földhasználat következtében fogynak a termékeny talaj területek, folytatódik a talajromlás, ami kihát a globális élelmiszer-biztonságra és a biodiverzitással kapcsolatos célkitűzések teljesítésére is.
7. Az Unióban végbemenő környezeti és éghajlatváltozások egyre inkább olyan globális szintű fejleményeknek tudhatók be, mint a demográfiaival, a termelési és kereskedelmi minták alakulásával, valamint a technológia gyors

⁽¹⁾ „The economic benefits of environmental policy” [„A környezetpolitika gazdasági hozzáadéka”] (IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009); COM(2012) 173; „Út a munkahelyteremtő fellendülés felé” (BIO Intelligence Service, 2011).

⁽²⁾ A Tanács 1992. május 21-i 92/43/EGK irányelve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

fejlődésével összefüggő fejlemények. E fejlemények jelentős lehetőségeket kínálnak a gazdasági növekedés és a társadalmi jólét szempontjából, ám az Unió gazdaságát és társadalmát kihívások elé is állítják és bizonytalanságoknak teszik ki, valamint világszerte környezetkárosodással járnak ⁽¹⁾.

8. Nemcsak a világgazdaság jelenlegi termelési és fogyasztási rendszerei pazarlók, hanem az áruk és szolgáltatások iránt is nő a kereslet, az erőforrások pedig kimerülőben vannak: mindezeknek együtt tudható be, hogy egyre drágábbak a nélkülözhetetlen nyersanyagok, az ásványi anyagok és az energia, egyre több szennyező anyag és hulladék keletkezik, és egyre nő az üvegházhatású gáz kibocsátás, ami talajromláshoz, erdőpusztuláshoz és a biodiverzitás csökkenéséhez vezet. A világ ökoszisztémáinak közel kétharmada hanyatlik ⁽²⁾, és egyes jelek arra utalnak, hogy a biodiverzitás, az éghajlatváltozás és a nitrogénkörforgás tekintetében már túlléptük bolygónk tűrőképességét ⁽³⁾. 2030-ig globálisan 40 %-os mértékű vízhiány várható, hacsak időközben nincs jelentős előrehaladás az erőforrás-hatékonyság növelésében. Annak is fennáll a kockázata, hogy az éghajlatváltozás tovább súlyosbítja ezeket a problémákat, és nagy költségeket eredményez ⁽⁴⁾. 2011-ben a részben az éghajlatváltozásnak betudható katasztrófák világszerte több mint 300 milliárd EUR összegű gazdasági veszteséget okoztak. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) arra figyelmeztetett, hogy a természeti tőke további degradációja és pusztulása olyan visszafordíthatatlan változásokkal fenyeget, amelyek veszélybe sodorhatják az elmúlt kétszáz év alatt kivívott élet-színvonalat, és jelentős költséggel járhatnak ⁽⁵⁾.
9. E bonyolult kérdések némelyikének megoldása a meglévő környezettechnológiák messzemenő kiaknázását, továbbá a rendelkezésre álló legjobb technológiák és a megjelenő innovációk állandó fejlesztését és ipari alkalmazását, valamint a piaci alapú eszközök fokozottabb igénybevételét teszi szükségessé. Ezenkívül gyors előrehaladásra van szükség a tudomány és a technológia ígéretes területein. Ehhez pedig kell lendíteni a kutatást, és olyan feltételeket kell kialakítani, amelyek kedveznek a kutatással kapcsolatos magánberuházásoknak. Ugyanakkor jobban meg kell érteni, hogy az új technológiák milyen kockázatokkal járhatnak a környezetre és az emberi egészségre nézve, valamint javítani e technológiák értékelésén és kezelésén. Ez az előfeltétele annak, hogy az új technológiákat elfogadja a közvélemény, és hogy az Unió hatékonyan és kellő időben képes legyen a technológiai fejlődéssel összefüggő lehetséges kockázatokat azonosítani és rájuk reagálni. A fontos technológiai újításokat nyilvános párbeszédnek és részvételi folyamatoknak kell kísérnie.
10. Életminőségünket csak úgy tudjuk megőrizni, ha sürgősen összehangolt lépéseket teszünk az ökológiai ellenálló képesség növelése és a környezetpolitika gazdasági és társadalmi hasznainak maximalizálása érdekében, tiszteletben tartva bolygónk ökológiai korlátait. A hetedik környezetvédelmi cselekvési program megfelel az Unió azon kötelezettségvállalásának, hogy olyan inkluzív zöld gazdasággá váljék, amely biztosítja a növekedést és a fejlődést, megvédi az emberi egészséget és jólétet, emberhez méltó munkahelyeket kínál, csökkenti az egyenlőtlenségeket, beruház a biodiverzitásba – többek között az általa nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásokba (természeti tőke) — és megóvja azt, annak belső értéke és az emberi jóléthez és a gazdasági fejlődéshez való alapvető hozzájárulása miatt.
11. Ez az inkluzív zöld gazdasággá történő átalakulás szükségessé teszi a környezettel kapcsolatos kérdéseknek a többi szakpolitikába – energiapolitika, közlekedéspolitikai, agrárpolitika, halászati politika, kereskedelempolitika, gazdaság- és iparpolitika, kutatási és innovációs politika, foglalkoztatáspolitikai, fejlesztéspolitikai, kül- és biztonságpolitika, oktatási és képzési politika, valamint szociál- és turisztikai politika – való integrálását, hogy ezáltal koherens és egyeztetett megközelítés alakuljon ki. Az Unión belüli cselekvésen túlmenően a globális fellépést és a szomszédos országokkal való együttműködést is fokozni kell a közös kihívások kezelése érdekében.
12. Az Unió a biodiverzitás csökkenésének megállítását ⁽⁶⁾, az erőforrás-hatékonyság növelését ⁽⁷⁾ és a biztonságos és fenntartható karbonszegény gazdaságra való átállást ⁽⁸⁾ szolgáló hosszú távú, integrált stratégiákkal adott lendületet ennek az átalakulásnak. A Bizottság ezenkívül más kulcsfontosságú szakpolitikai területeken, köztük az energiapolitika ⁽⁹⁾ és a közlekedéspolitikai ⁽¹⁰⁾ területén újonnan induló kezdeményezésekre is beépítette a környezetpolitikai szempontokat és célokat, és arra törekedett, hogy az uniós mezőgazdasági és vidékfejlesztési, illetve halászati és kohéziós politikák reformja révén – az eddigi eredményekből kiindulva – további környezetvédelmi előnyöket érjen el. E tekintetben különösen fontos a kölcsönös megfeleltetés a mezőgazdaság fenntarthatóságához való hozzájárulás szempontjából, mert az elősegíti a sérülékeny ökoszisztémák, úgy mint víztestek, talaj és fajok élőhelyei védelmét.

⁽¹⁾ SEC(2011)1067; Európa környezete – helyzetkép és kilátások 2010-ben: a világszintű megatrendek értékelése (SOER, 2010).

⁽²⁾ A globális fenntarthatósággal foglalkozó, az ENSZ főtitkára által létrehozott magas szintű munkacsoport jelentése: „Ellenállóképes emberek, ellenállóképes bolygó: egy vonzó jövőkép”, 2012.

⁽³⁾ A „bolygó tűrőképességének” kilenc határértéke lett azonosítva, amelyek túllépése visszafordíthatatlan, az emberre nézve végzetes változásokhoz vezethet, többek között a következő területeket illetően: éghajlatváltozás, a biodiverzitás csökkenése, a világ édesvíz-felhasználása, az óceánok elsavasodása, a nitrogén és a foszfor körforgása és a talajhasználat változása (Ecology and Society, 14. kötet, 2. sz., 2009).

⁽⁴⁾ Az éghajlatváltozás gazdaságtanáról szóló Stern-jelentés szerint cselekvés nélkül az éghajlatváltozás összes költsége a globális bruttó hazai termék (GDP) legalább évi 5 %-ának kiesésével egyezik majd meg. A kockázatok és hatások szélesebb körének figyelembevétele esetén ez a szám a GDP 20 %-ára emelkedhet.

⁽⁵⁾ OECD Környezetvédelmi kilátások 2050-ig: A cselekvések elmaradásának következményei (jelentés 2012).

⁽⁶⁾ COM(2011)0244.

⁽⁷⁾ COM(2011)0571.

⁽⁸⁾ COM(2011)0112.

⁽⁹⁾ COM(2011)0885.

⁽¹⁰⁾ COM(2011)0144.

13. Az Unió multilaterális környezetvédelmi megállapodások keretében számos jogilag kötelező kötelezettségvállalást, valamint politikailag kötelező környezetvédelmi kötelezettségvállalást írt alá, beleértve a fenntartható fejlődésről rendezett ENSZ-konferencián (Rio+20) tett vállalásokat is ⁽¹⁾. A Rio+20 konferencia következtetései a fenntartható fejlődés elérése és a szegénység felszámolása érdekében fontos eszközként ismerik el az inkluzív és zöld gazdaságot. A dokumentum a fenntartható fejlődés mindhárom dimenzióját (környezetvédelem, társadalom és gazdaság) felölelő cselekvési keretet határoz meg, amelyek nagy részben a hetedik környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzéseiben is tükröződnek. A Rio+20 konferencia keretében megegyeztek az olyan fenntartható fejlődési célok kidolgozásáról is, amelyek összhangban vannak és illeszkednek az ENSZ 2015 utánra szóló fejlesztési menetrendjéhez, az intézményi keret erősítése és a fenntartható fejlődést szolgáló finanszírozási stratégia megalkotása érdekében. A Rio+20 elfogadta továbbá a fenntartható fogyasztási és termelési tízéves átfogó keret-programját is. Az Uniónak és tagállamainak most arról kell gondoskodniuk, hogy a kötelezettségvállalások teljesítése megtörténjen az Unióban, valamint világszerte elő kell mozdítaniuk végrehajtásukat.
14. Az említett erőfeszítéseket a hetedik környezetvédelmi cselekvési program azzal egészíti ki, hogy kijelöli az Unió által a 2020-ig tartó időszakban elérendő kiemelt célkitűzéseket. A hetedik környezetvédelmi cselekvési programnak támogatnia kell a végrehajtást és valamennyi szinten cselekvésre kell ösztönöznie, elősegítve – a 2020 utáni időkre is – a környezet- és éghajlatvédelemmel kapcsolatos beruházásokat.
15. A kiemelt célkitűzések elérése sok esetben – a szubszidiaritás elvének megfelelően – elsősorban országos, regionális vagy helyi szintű cselekvést fog igényelni. Más esetekben uniós és nemzetközi szintű kiegészítő intézkedésekre is szükség lesz. A lakosságnak szintén tevékeny szerepet kell játszania és megfelelő tájékoztatásban kell részesülnie a környezetpolitika tekintetében. Mivel a környezetpolitika az Unió megosztott hatáskörébe tartozik, a hetedik környezetvédelmi cselekvési programnak egyik célja az, hogy a közös célokért és célkitűzésekért közös legyen a felelősség, és hogy valamennyi vállalkozásra és hatóságra nézve egyenlő feltételek érvényesüljenek. Az egyértelműen kijelölt célok és célkitűzések biztos támpontot és kiszámítható cselekvési keretet jelentenek a politikai döntéshozóknak és a többi érdekeltnek, többek között a régióknak, a településeknek, a vállalkozásoknak, a társadalmi partnereknek és az egyes állampolgároknak.
16. A környezet- és éghajlatvédelmi politika integrált és koherens fejlesztése elősegítheti, hogy az uniós gazdaság és társadalom felkészülten nézzen szembe a fent említett kihívásokkal. Ehhez a következő három tematikus célkitűzésre kell összpontosítani:
- a) az Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése;
 - b) erőforrás-hatékony, zöld és versenyképes, karbonszegény uniós gazdaság kialakítása;
 - c) az uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól.

E három tematikus célkitűzés összefügg egymással és elérésükre egyidejűleg kell törekedni. Az egyik célkitűzés érdekében tett erőfeszítések gyakran hozzájárulnak majd a másik két célkitűzés eléréséhez is. Például az erőforrás-hatékonyság javítása csökkenti a természeti tőkére nehezedő terhelést, az Unió természeti tőke ellenálló képességének javítása pedig haszonnal jár az emberi egészségre és jólétre nézve. Az éghajlatváltozások hatásainak mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás növeli az Unió gazdaságának és társadalmának ellenálló képességét, egyidejűleg pedig ösztönzi az innovációt és védi az Unió természeti erőforrásait.

TEMATIKUS PRIORITÁSOK

1. sz. kiemelt célkitűzés: az Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése

17. Az Unió gazdasági jólétének alapja a természeti tőke, azaz a biodiverzitás, beleértve az ökoszisztémákat, amelyek nélkülözhetetlen áruk és szolgáltatások forrásai; a termékeny talajtól és a többfunkciós erdőktől, a termőföldektől és a tengerektől kezdve, a jó minőségű édesvizeken, a tiszta levegőn a beporzáson és az éghajlat-szabályozáson át a természeti katasztrófáktól való védelemig. Az uniós joganyag jelentős része foglalkozik a természeti tőke védelmével, megőrzésével és fejlesztésével, többek között a Víz Keretirányelv ⁽²⁾, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv ⁽³⁾, a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv ⁽⁴⁾, a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló irányelv ⁽⁵⁾, az árvízvédelmi irányelv ⁽⁶⁾, a kiemelt anyagokról szóló

⁽¹⁾ A/Res/66/288. sz. ENSZ-közügylési határozat.

⁽²⁾ 2000/60/EK irányelv.

⁽³⁾ 2008/56/EK irányelv.

⁽⁴⁾ A Tanács 1991. május 21-i 91/271/EGK irányelve a települési szennyvíz kezeléséről (HL L 135., 1991.5.30., 40. o.).

⁽⁵⁾ A Tanács 1991. december 12-i 91/676/EGK irányelve a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (HL L 375., 1991.12.31., 1. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2007. október 23-i 2007/60/EK irányelve az árvízveszélyek értékeléséről és kezeléséről (HL L 288., 2007.11.6., 27. o.).

irányelv⁽¹⁾, a levegőminőségi irányelv és az ahhoz kapcsolódó irányelvek⁽²⁾, valamint az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv⁽³⁾. Az éghajlatváltozásra, a vegyi anyagokra, az ipari szennyező anyag-kibocsátásra és a hulladékra vonatkozó szabályozások szintén enyhítik a talajt, a biodiverzitást – azon belül az ökoszisztémákat, a fajokat és az élőhelyeket – érintő terhelést, valamint csökkentik a tápanyag kibocsátást.

18. A legfrissebb felmérések szerint azonban az Unióban a biodiverzitás még mindig csökken, és az ökoszisztémák zöme a rájuk nehezedő többféle terhelés következtében végesen hanyatlak⁽⁴⁾. Például az idegenhonos özfajok nagyobb kockázatot jelentenek a növények, az állatok és az emberek egészségére, a környezetre és a gazdaságra nézve, mint ahogyan azt korábban feltételezték. A biodiverzitással kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő európai uniós stratégia célkitűzéseket és cselekvéseket jelöl ki e negatív tendenciák visszafordítására, a biodiverzitás csökkenésének és az ökoszisztéma-szolgáltatások romlásának 2020-ra történő megállítására, valamint azok lehetőség szerinti helyreállítására⁽⁵⁾. A stratégia végrehajtásának felgyorsítása és a benne foglalt célok elérése szükséges ahhoz, hogy az Unió teljesíteni tudja a biodiverzitás tekintetében 2020-ra kitűzött kiemelt célját. A stratégia maga is tartalmaz intézkedéseket a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv végrehajtásának javítására – a Natura 2000 hálózatra is kiterjedően –, ám a kiemelt célkitűzés eléréséhez teljes egészében érvényt kell szerezni a természeti tőke védelmére irányuló valamennyi létező szabályozásnak.
19. A Víz Keretirányelv követelményei – valamennyi felszíni víztest és felszín alatti vízfolyás megóvása, állapotuk javítása és helyreállítása – és az eddigi jelentős erőfeszítések ellenére várhatóan az Unió felszíni víztestjeinek csupán 53 %-a fog 2015-ig megfelelni a „jó ökológiai állapot” célkitűzésének⁽⁶⁾. A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvben a „jó környezetvédelmi állapot” 2020-ig történő elérésére vonatkozóan kitűzött cél jelentős nyomás alá kerül, többek között Európa tengereinek nem szűnő túlhalászata, a környezetszennyezés (beleértve a víz alatti zajszennyezést és a tengerek hulladékkal való szennyezését is), valamint a globális felmelegedés hatásai – így az elsavasodás – miatt. E kihívások kezelése céljából különösen a Földközi- és a Fekete-tenger térségében – ahol a parti államok többsége nem uniós tagállam – az Unió és szomszédai közötti szoros együttműködésre lesz szükség. Továbbá, noha a levegőminőséggel és az ipari szennyező anyag-kibocsátással kapcsolatos uniós szakpolitikák segítségével a szennyezés számos formáját sikerült csökkenteni, az ökoszisztémák továbbra is kárát látják a közlekedéssel, az energiatermeléssel és a nem fenntartható mezőgazdasági gyakorlatokkal összefüggő túlzott nitrogén- és kénlerakódásnak és ózonszennyezésnek.
20. Az Unió természeti tőkéjének védelméhez, megőrzéséhez, fejlesztéséhez és monetáris értékeléséhez a problémákat tehát a forrásuknál kell kezelni, ami azt is jelenti, hogy a természeti tőkével kapcsolatos célkitűzéseket más szakpolitikák kidolgozásába és végrehajtásába is fokozottabban be kell építeni, ezzel biztosítva, hogy a szakpolitikák ebben a tekintetben koherensek legyenek, és kölcsönös előnyökkel járjanak. E célkitűzések elérését szolgálják a Bizottság által benyújtott – különösen a mezőgazdasági, a halászati és a kohéziós uniós politikára vonatkozó – reformjavaslatoknak a környezettel kapcsolatos elemei, ezek hátterében a 2014–2020-as többéves pénzügyi keretet érintő uniós költségvetés zöldebbé tételére irányuló javaslatok. Mivel a mezőgazdaság és az erdészet együttesen az Unió földterületének 78 %-át érintik, e kettő kiemelkedő szerepet játszik a természeti erőforrások, különösen a jó minőségű víz és a talaj, valamint a biodiverzitás és a különféle kultúrtájak fenntartásában. A Közös Agrár Politika (KAP) zöldebbé tétele révén ösztönzést kapnak a környezeti szempontból előnyös mezőgazdasági és erdészeti gyakorlatok, így a növényi termékszerkezet diverzifikálása, az állandó legelők és gyepek védelme, a legelőgazdálkodás és a fenntartható agrárerdészet, valamint segítik az ökológiai szempontból értékes mezőgazdasági és erdőterületek létrehozását és fenntartását, beleértve az extenzív és hagyományos gyakorlatok alkalmazását is. Hozzájárul a földhasználat, a földhasználat megváltoztatása és az erdészeti ágazat szén-dioxid-megkötési képességének növeléséhez is. A fenntartható mezőgazdaság alapvető része az olyan gazdálkodás, amely a jövő nemzedékekért felelősséget érez, miközben erőforráshatékony és termelékeny marad.
21. Az Unió rendelkezik a világon a legnagyobb tengeri területtel, és ebből adódóan kiemelkedő felelősséget visel a tengeri környezet megóvásáért. A tengeri környezet esetében, noha a tengeri ágazatban gazdasági lehetőségek rejlenek a halászat, szállítás, akvakultúra, nyersanyagok, tengeri energia, tengeri biotechnológiák révén, gondosan meg kell győződni arról, hogy ezen erőforrások hasznosítása összhangban van a tengeri és part menti ökoszisztémák megőrzésével és fenntartható kezelésével. Ezzel összefüggésben a tagállami és tagállamok közötti tengeri területhasználat-tervezés és integrált partiövezet-gazdálkodás eredményesen hozzájárulhat a tengervízi területek és a parti övezetek fenntartható használatának összehangolásához azáltal, hogy az e területeken folytatott különböző ágazati tevékenységek irányításában alkalmazott ökoszisztéma-alapú megközelítést alkalmazzák. A tengeri környezet védelme nem megfelelő, részben azért, mert a Natura 2000 hálózat kiépítése a tervezett ütemhez képest késedelmet szenved, tehát ebben további erőfeszítésekre van szükség a tagállamok részéről. A tengeri védett övezet-gazdálkodás hatékonysága is javításra szorul.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2008. december 16-i 2008/105/EK irányelve a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról, a 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, a 84/491/EGK és a 86/280/EGK tanácsi irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről, valamint a 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról (HL L 348., 2007.12.24., 84. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK és a 2004. december 15-i 2004/107/EK irányelve a környezeti levegőben található arzénról, kadmiumról, higanyról, nikkelről és policiklusos aromás szénhidrogénekről (HL L 23., 2005.1.26., 3. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 30-i 2009/147/EK irányelve a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.) és a 92/43/EGK irányelv.

⁽⁴⁾ Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2010/12. sz. technikai jelentése.

⁽⁵⁾ Az Európai Tanács 2010. március 26-i következtetéseinek (EUCO 7/10) 14. szakasza rögzíti: „Sürgető szükség van a biológiai sokféleség csökkenésével, valamint az ökoszisztémák pusztulásával kapcsolatban megfigyelhető tendenciák megfordítására. Az Európai Tanács elkötelezett a biológiai sokféleséggel kapcsolatos hosszú távú, 2050-ig szóló elképzelés, valamint a 2010. március 15-i tanácsi következtetésekből meghatározott, 2020-ra vonatkozó célkitűzés megvalósítása mellett.”

⁽⁶⁾ COM(2012) 673.

22. Az uniós éghajlat-politikának szélesebb körben kell ökoszisztéma alapú megközelítéseket alkalmaznia az éghajlat-változás hatásainak kezelésében és az ahhoz való alkalmazkodásban, ami a biodiverzitásra és más ökoszisztéma-szolgáltatásokra is kedvező hatással lesz; az egyéb környezetvédelmi célkitűzéseket, így a biodiverzitás megőrzését és a talaj- és vízvédelmet pedig a megújuló energiával kapcsolatos döntéshozatalkor kell messzemenően szem előtt tartani. Ezenkívül intézkedéseket kell tenni a közlekedéssel összefüggő levegőszennyezés és szén-dioxid-kibocsátás ellen is ⁽¹⁾.
23. Az Unió földterületeinek romlása, szétdarabolódása és fenntarthatatlan használata számos kulcsfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatást veszélyeztet, fenyegeti a biodiverzitást, és Európát kiszolgáltatottabbá teszi az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben. Ezenkívül a talajromlás és elsivatagosodás felgyorsulásához is vezet. Az Unió területének több mint 25 %-át sújtja vízérzékeny veszélyt jelent a talajfunkciókra nézve és károsan befolyásolja az édesvizek minőségét. További megoldatlan probléma a talajok szennyezettsége és lefedése. Az Unióban vélhetően több mint félmillió helyszínen szennyezett a talaj, márpedig e helyszínek továbbra is súlyos környezeti, gazdasági, társadalmi és egészségügyi kockázatokat rejtnek magukban mindaddig, amíg nem kerül sor azonosításukra és vizsgálatukra. Minden évben több mint ezer négyzetkilométer nagyságú termőföld kerül kivonásra lakásépítési, ipari, közlekedési vagy szabadidős célokra. Az ilyen hosszú távú változások nehezen vagy csak igen költségesen fordíthatók vissza, és többnyire a különböző társadalmi, gazdasági és környezeti szükségletek közötti kompromisszum eredményei. A környezeti – így a vízvédelmi és a biodiverzitás megőrzésére vonatkozó – szempontokat a fenntarthatóság érdekében be kell építeni a földhasználattal kapcsolatos döntésekbe, hogy 2050-ig megvalósulhasson a további földterület kivonásának megállítására irányuló célkitűzés.
24. Tagállami szinten eltérő szintű előrehaladás történt a talaj védelme – többek között a szennyezett területek azonosítása, a figyelemfelkeltés, a kutatás és a monitoringrendszerek fejlesztése – tekintetében. Ugyanakkor egyenlőtlen előrelépések jellemzik a kockázatalapú és egyéb helyreállítási erőfeszítéseket, az eredmények és az uniós szintű jelentéstétel pedig korlátozottak. Válaszul a – például a természetes vízkörforgásra gyakorolt kedvezőtlen hatások kapcsán – felmerült aggodalmakra, a Bizottság iránymutatásokat dolgozott ki a talajlefedésre vonatkozóan ⁽²⁾. További – a szabályozási környezet erősítésére, hálózatépítésre, tudásmegosztásra, iránymutatások kidolgozására és a bevált gyakorlatok feltérképezésére irányuló – erőfeszítések szintén elősegíthetik a jobb talajvédelmet. A Bizottság javaslatot nyújtott be a talajvédelem kereteinek meghatározásáról, valamint a 2004/35/EK irányelv módosításáról szóló irányelvre ⁽³⁾ vonatkozóan.
25. Az európai földterületeket, talajt és egyéb ökoszisztémákat érintő legjelentősebb emberi terhelések mérséklése érdekében lépéseket tesznek, hogy a különböző szinteken születő, a földhasználattal kapcsolatos döntésnél megfelelően figyelembe vegyék a környezeti, valamint a társadalmi és gazdasági hatásokat. A Rio+20, felismerve a helyes földhasználat gazdasági és társadalmi jelentőségét, egy talajromlás-mentes világ megvalósítására hívott fel. Az Uniónak és a tagállamoknak sürgősen át kell gondolniuk, hogy saját hatásköreiken belül mi a legjobb módja e kötelezettségvállalások teljesítésének. Az Uniónak és a tagállamoknak szintén mihamarabb át kell gondolniuk, hogy miképpen lehet a talajminőséggel kapcsolatos kérdéseket célzott és arányos kockázatalapú megközelítés révén, kötelező jogi keretben kezelni. A fenntartható föld- és talajhasználat tekintetében is célkitűzéseket kell meghatározni.
26. Noha az elmúlt húsz évben jelentősen csökkent az uniós környezetbe kijutó nitrogén és foszfor mennyisége az Unióban, a túlzott tápanyagterhelés továbbra is hátrányosan befolyásolja a levegő- és vízminőséget és negatív hatással van az ökoszisztémákra, ami jelentős egészségproblémák forrása az emberre nézve. Különösen az ésszerűtlen műtrágyahasználatból és a nem megfelelő szennyvízkezelésből eredő ammóniaterhelés problémáját kell sürgősen kezelni a tápanyagterhelés további jelentős csökkentéséhez. További erőfeszítéseket kell tenni a tápanyagciklus költség- és erőforrás-hatékonyabb fenntartható kezelése és a műtrágyahasználat hatékonyabbá tétele érdekében is. Az ilyen erőfeszítések szükségessé teszik a kutatásba történő befektetést és a környezetre vonatkozó uniós szabályozás jobb érvényre juttatásának, megvalósításának és koherenciájának a javítását és kihívások kezelése érdekében, továbbá szükség szerint szigorítani kell a szabványokat, és a tápanyagciklus tárgykörét holisztikusabban – az eutrofizálódás és a túlzott tápanyagterhelés kezelésében részt vevő meglévő uniós szakpolitikák szerves egységbe foglalásával és összekapcsolásával – kell megközelíteni, így elkerülhetők azok a helyzetek, amikor a tápanyag-kibocsátások az egyik környezeti elemről a másikra helyeződnek át.
27. A földterületek elaprózódásának leküzdésében segíteni fog a biodiverzitással kapcsolatos európai uniós stratégia keretében zajló fellépés, amely a leromlott ökoszisztémák legalább 15 %-ának helyreállítására irányul, illetve a zöld infrastruktúrák (amelyek révén természetes megoldásokra, zöldterületekre, vízi ökoszisztémákra, valamint a szárazföldi és tengeri területek más fizikai tulajdonságaira alapozott ökológiai, gazdasági és társadalmi haszon érhető el) fokozottabb igénybevételét célozza. Az ilyen fellépés a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv maradéktalan végrehajtásával együtt, a kiemelt cselekvési keretekre építve tovább fogja fejleszteni a természeti tőkét, és ellenállóbbá fogja tenni az ökoszisztémákat, ezenkívül költséghatékony megoldásokat kínálhat az éghajlatváltozás hatásainak kezelésére és az ahhoz való alkalmazkodásra, valamint a katasztrófakockázat-kezelésre. Eközben az ökoszisztémák és szolgáltatásaik feltérképezése és vizsgálata érdekében tett tagállami erőfeszítések révén javulni fog az

⁽¹⁾ COM(2011) 144.

⁽²⁾ SWD(2012) 101.

⁽³⁾ COM(2006) 232.

adatok rendelkezésre állása, és az a „nettó veszteség elkerülésére” irányuló, 2015-ben esedékes kezdeményezéssel együtt a természeti tőke – különböző szinteken történő – megőrzéséhez is hozzájárul majd. Az ökoszisztéma-szolgáltatások gazdasági értéke 2020-ig az uniós és nemzeti szintű számviteli és jelentéstételi rendszerek szerves részévé válik, és ez javulást fog hozni az Unió természeti tőkéjével való gazdálkodásban.

28. Az Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ig:

- a) megálljon a biodiverzitás csökkenése és az ökoszisztéma-szolgáltatások, beleértve a beporzást –romlása, az ökoszisztémák és szolgáltatásaik fennmaradjanak, a leromlott ökoszisztémák legalább 15 %-át pedig helyreállítsák;
- b) az átmeneti, a part menti és az édesvizek (ideértve a felszíni és a felszín alatti vizeket is) terhelésének hatása jelentősen csökkenjen, ezáltal sikerüljön elérni, fenntartani és meghaladni a Víz Keretirányelv szerinti jó állapotot;
- c) a tengervizek terhelésének hatása jelentősen csökkenjen, ezáltal sikerüljön elérni, fenntartani és meghaladni a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv szerinti jó környezetvédelmi állapotot, valamint megvalósuljon a fenntartható partiövezet-gazdálkodás;
- d) a levegőszennyezés, valamint annak az ökoszisztémákra és a biodiverzításra gyakorolt hatásai tovább csökkenjenek, a kritikus terhelések és szintek túllépésének elkerülésére vonatkozó hosszú távú célkitűzés elérése érdekében;
- e) az uniós földgazdálkodás fenntartható legyen, a talaj megfelelő védelemben részesüljön, és jó úton haladjon a szennyezett területek helyreállítása;
- f) a tápanyagciklus (a nitrogén és a foszfor) kezelése fenntarthatóbb és erőforrás-hatékonyabb legyen;
- g) az erdőgazdálkodás fenntartható legyen, az erdők, az erdők biodiverzitása és az általuk nyújtott szolgáltatások védelemben részesüljenek, és a lehetőségekhez képest javuljanak, valamint az erdők éghajlatváltozással, tűzvészekkel, viharokkal, betegségekkel és fertőzésekkel szembeni ellenálló képessége javuljon.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- i. a célok elérése érdekében felgyorsuljon a biodiverzitással kapcsolatos európai uniós stratégia késedelem nélküli végrehajtása;
- ii. teljes mértékben megvalósuljon az európai vízkincs megőrzéséről szóló terv⁽¹⁾, megfelelően tekintve véve a tagállamok sajátos körülményeit, valamint biztosítva, hogy a vízminőségre vonatkozó célokat megfelelő forrásspecifikus szakpolitikai intézkedések szolgálják;
- iii. sürgősen fokozódó erőfeszítések történjenek többek között a halállományok egészséges szintjének a közös halászati politikával, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvvvel és a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban történő elérése érdekében. Szükség van a szennyezés elleni küzdelemre, továbbá kerüljön megállapításra uniós szintű általános célérték a tengeri hulladék mennyiségének csökkentésére, forrásspecifikus intézkedések támogatásával és figyelemmel a tagállamok által kialakított tengeri stratégiákra. Fejeződjön be a tengeri védett területeket felölelő Natura 2000 hálózat kiépítése, és legyen biztosított a fenntartható partiövezet-gazdálkodás;
- iv. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás uniós stratégiája⁽²⁾ elfogadásra és végrehajtásra kerüljön, ami többek között azt jelenti, hogy a kulcsfontosságú uniós politikai kezdeményezésekben és ágazatokban érvényre kell juttatni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást;
- v. fokozott erőfeszítések történjenek az uniós levegőminőségi szabályozással való teljes összhang eléréséhez, továbbá stratégiai célkitűzések és cselekvések kerüljenek meghatározásra a 2020 utáni időszakra;
- vi. fokozott erőfeszítések történjenek a talajerózió visszaszorítása, a talaj szervesanyag-tartalmának növelése, a szennyezett területek helyreállítása és a földhasználati megfontolásoknak az összehangolt – valamennyi érintett kormányzati szint bevonásával történő – döntéshozatalba való fokozottabb bevonása érdekében, ehhez a talajra és a földterületre mint erőforrásra vonatkozóan célértékek és a földhasználat tervezésére vonatkozóan célkitűzések kerüljenek elfogadásra;
- vii. további lépések történjenek a nitrogén- és foszforkibocsátás csökkentésére, beleértve a települési és ipari szennyvízből és a műtrágyahasználatból származó kibocsátás csökkentését is, többek között a források jobb ellenőrzése és a hulladék foszfor visszanyerése révén;
- viii. olyan megújított uniós erdészeti stratégia kerüljön kidolgozásra és végrehajtásra, amely figyelembe veszi az erdőkkel szembeni igényeket és az erdők előnyeinek sokféleségét, és fokozottabban stratégiai erdővédelmi és –fejlesztési megközelítést segít elő, többek között fenntartható erdőgazdálkodás útján;

⁽¹⁾ COM(2012) 673.

⁽²⁾ COM(2013) 216.

ix. bővíljön a környezetvédelmi politikával kapcsolatos nyilvános uniós tájékoztatás, figyelemfelkeltés és oktatás.

2. sz. kiemelt célkitűzés: erőforrás-hatékony, zöld és versenyképes uniós gazdaság kialakítása

29. Az Európa 2020 stratégia a fenntartható növekedés támogatására törekszik a versenyképesebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, az erőforrásokat hatékonyan és fenntartható módon felhasználó gazdaság fejlesztése révén. „Erőforrás-hatékony Európa” elnevezésű kiemelt kezdeményezésének az a célja, hogy támogassa az átállást egy olyan gazdaságra, amely hatékonyan használja fel az erőforrásokat, a gazdasági növekedést teljesen függetleníti az erőforrás- és energiafelhasználástól és annak környezeti hatásaitól, csökkenti az üvegházhatású gázkibocsátást, a hatékonyságot és az innovációt a versenyképesség szolgálatába állítja, és – többek között a csökkentett általános erőforrás-felhasználás révén is – előmozdítja az energia- és erőforrás-biztonságot. E kiemelt kezdeményezésnek kulcsfontosságú építőelemei az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság megvalósításának ütemterve⁽¹⁾, amelyek kijelölik a célkitűzések eléréséhez végrehajtandó fellépések keretét, és amelyeket a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjével is támogatni kell. Ezenkívül az Unió, a tagállamok és az ipar közötti partnerség – az Unió integrált iparpolitikája keretében – lehetővé teszi hat, zöld gazdasághoz kapcsolódó növekvő piacon a beruházások és az innováció fokozását⁽²⁾.
30. Mivel az erőforrások egyre drágábbak és szűkösebbek, a nyersanyagok beszerzése egyre körülményesebb és egyre inkább importfüggő, a versenyképesség fokozásához erőforrás-hatékonyt növelő innovációra van szükség a gazdaság minden területén. Az üzleti szektor az innováció és egyben az ökoinnováció elsődleges motorja. Ám a piacok önmagukban nem vezetnek az elérni kívánt eredményhez, különösen a kis- és közepes vállalkozásoknak egyedi segítségre van szükségük a környezeti teljesítményük javításához az új technológiák alkalmazása terén, ideértve a hulladékokkal kapcsolatos kutatási és innovációs partnerségeket is⁽³⁾. Az uniós és tagállami szintű kormányzati fellépés elengedhetetlen a beruházások és az ökoinnováció megfelelő jogi keretfeltételeinek kialakításához, amely ösztönöz a környezeti kihívásokra megoldást jelentő fenntartható üzleti és technológiai megoldások kidolgozására, és előmozdítja az erőforrások felhasználásának fenntartható formáit⁽⁴⁾.
31. A környezeti kihívások kezelésének alapvető követelménye jelentős társadalmi-gazdasági előnyökkel is jár, és ösztönző hatással lehet a versenyképességre. A karbonszegény, erőforrás-hatékony, biztonságos és fenntartható gazdaságra való átállás potenciális munkahelyteremtő hatása kulcsfontosságú az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási célkitűzései teljesítéséhez⁽⁵⁾. Az Unióban a környezeti technológiák és szolgáltatások ágazatában foglalkoztatottak száma évente mintegy 3 %-kal nőtt az elmúlt években⁽⁶⁾. Az ökoipar globális piacának becsült értéke legalább ezer milliárd euro⁽⁷⁾, és az előrejelzések szerint a következő tíz évben majdnem kétszeresére fog nőni. Az európai cégek máris a hulladék-újrafeldolgozás és az energiahatékonyság világszintű élvonalában vannak, és arra kell ösztönözni őket, hogy – az ökoinnovációs cselekvési terv támogatásával⁽⁸⁾ – kihasználják a globális kereslet jelenlegi növekedését. Az európai megújulóenergia-ágazat például várhatóan önmagában több mint 400 000 új munkahelyet fog teremteni 2020-ig⁽⁹⁾. A fenntartható biogazdaság hozzájárulhat az intelligens és zöld növekedéshez is Európában, és egyúttal a fokozott erőforrás-hatékonyt hasznáiból is részesedik.
32. A 2020-ra kitűzött mérföldkövek eléréséhez és egy versenyképes, biztonságos és fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság 2050-ig történő kialakításához elengedhetetlen teljes mértékben végrehajtani az uniós éghajlat-változási és energiaügyi csomagot. Az Unió jelenleg jó úton halad afelé, hogy belföldi üvegházhatású gázkibocsátását 2020-ig 20 %-kal az 1990. évi szint alá csökkentse, a 20 %-os energiahatékonysági célérték teljesítéséhez azonban a hatékonyság sokkal gyorsabb növelésére és a hozzáállás megváltoztatására lesz szükség. Az energiahatékonysági irányelv⁽¹⁰⁾ e tekintetben várhatóan jelentős előrelépést fog jelenteni, és kiegészíthető az uniós piacon forgalomba hozott termékek energiafelhasználására vonatkozó követelmények meghatározásával. Fontos a fenntartható biomassza-mennyiség rendelkezésre állásának átfogó vizsgálata is, mert az energiakereslet még mindig növekvőben van, és viták folynak az élelmezési és a bioenergetikai célú földhasználat közötti ellentétéről. Továbbá kulcsfontosságú annak biztosítása, hogy a biomassza valamennyi válfaját a teljes életciklusban fenntartható módon állítják elő és használják fel, mert így minimalizálhatók vagy elkerülhetők a környezetre és az éghajlatra kedvezőtlen hatások, megfelelően figyelembe véve a biomassza mint erőforrás különféle felhasználási módjainak gazdasági összefüggéseit is. Ez hozzájárulna a karbonszegény gazdaság kiépítéséhez.

⁽¹⁾ COM(2011)0112.

⁽²⁾ Erősebb európai ipart a növekedés és a gazdasági fellendülés érdekében című COM(2012)0582.

⁽³⁾ Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag IX. alapelve javaslatokat tartalmaz arra nézve, hogy a kkv-k miképpen tehetők képessé a környezeti kihívásokat lehetőségekké formálják (COM(2008)0394).

⁽⁴⁾ „A zöld növekedést szolgáló innováció ösztönzése” (OECD 2011) és „Az ökoinnovációs szakadék: gazdasági lehetőség vállalkozásra” (EIO 2012).

⁽⁵⁾ COM(2012)0173.

⁽⁶⁾ Az uniós ökoipari ágazat 2008-ban körülbelül 2,7 millió embert foglalkoztatott, míg 2012-ben várhatóan 3,4 millió lesz az ágazatban foglalkoztatottak száma (Ecorys, 2012).

⁽⁷⁾ „The number of jobs dependent on the Environment and Resource Efficiency improvements” (ECORYS 2012).

⁽⁸⁾ COM(2011)0899.

⁽⁹⁾ The impact of renewable energy policy on economic growth and employment in the EU (Employ-RES 2009).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-i 2012/27/EU irányelve az energiahatékonyságról és a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

33. Ahhoz, hogy az Unió ki tudja venni méltó részét a globális erőfeszítésekből, minden gazdasági ágazatnak hozzá kell járulnia az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentéséhez. Az Uniónak meg kell határoznia az éghajlat- és energia-politikai keretnek 2020 után esedékes következő lépéseit annak érdekében, hogy nemzetközi tárgyalásokba bocsátkozhasson egy új, jogilag kötelező megállapodásról, és hogy a kibocsátáscsökkentés, az energiahatékonyság és a megújuló energiafajták területén szükséges közép- és hosszú távú beruházásokhoz egyértelmű és jogilag kötelező szabályozási keretet és célkitűzés(ek)e)t biztosítson a tagállamoknak, az iparnak és más ágazatoknak. Az Uniónak mérlegelnie kell, hogy milyen szakpolitikai megoldásokkal valósítható meg a karbonszegény gazdaságra való fokozatos és költséghatékony áttérés, figyelemmel a karbonszegény gazdaság 2050-ig való megvalósításának ütemtervében előirányzott indikatív mérföldkövekre, amelyeknek a további munka alapját kell képezniük. Az éghajlat- és energiapolitika 2030-ra szóló keretére vonatkozó bizottsági zöld könyv⁽¹⁾ e tekintetben jelentős előrelépésnek tekinthető. A 2050-ig szóló energiaügyi ütemterv és a közlekedésről szóló fehér könyv határozott politikai kereteket igényel. Ezenkívül a tagállamoknak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású fejlődés tekintetében hosszú távú, költséghatékony stratégiákat kell kidolgozniuk és alkalmazniuk azon uniós célkitűzés elérése érdekében, hogy – a közép-hőmérséklet-növekedés preindusztriális hőmérsékleti szintekhez képesti 2 °C alatt tartását szolgáló globális erőfeszítések részeként – az évszázad közepéig az 1990. évi szintekhez képest 80–95 %-kal csökkentse az üvegházhatású gázkibocsátást, az éghajlat-változási kormányközi testület (IPCC) által szolgáltatott tudományos adatok szerint a fejlett országok körében szükséges csökkentésekkel összhangban. Az uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszer 2020 után is központi pillére lesz az uniós éghajlat-politikának, és azt strukturálisan meg kell újítani, hogy ösztönözze az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházást. A nemzetközi vállalatokkal összhangban, az Uniónak az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményében (UNFCCC) részes felekkel együtt – kapacitásépítéssel, pénzügyi segítséggel és technológia átadásával – támogatnia kell a fejlődő országok részéről az éghajlatváltozás enyhítésére tett erőfeszítéseket.
34. Az elérhető legjobb technikáknak az ipari kibocsátásokról szóló irányelvben⁽²⁾ foglaltak szerinti ipari bevezetése következtében az Unióban több mint 50 000 jelentős ipari létesítmény fog a korábbinál jobb erőforrás-használatot megvalósítani és kevesebbet kibocsátani, ami jelentősen hozzájárul az innovatív technikák fejlesztésének ösztönzéséhez, a gazdaság zöldebbé válásához és hosszú távon az e technikák ipari alkalmazásával járó költségek csökkenéséhez. Ez a fejlődés tovább ösztönözhető környezetgazdálkodási rendszerek – ilyen az EMAS⁽³⁾ – iparági alkalmazásával.
35. Egyes meglévő, termeléssel és fogyasztással kapcsolatos politikai eszközök korlátozott hatállyal rendelkeznek. Olyan keretre van szükség, amely megfelelő jelzéseket ad a termelőknek és a fogyasztóknak, hogy előmozdítsák az erőforrás-hatékonyságot és a körkörös gazdaságot. Többek között olyan intézkedésekre kerül sor az uniós piacon lévő áruk és szolgáltatások teljes életciklusra vetített környezeti teljesítményének javítása érdekében, amelyek növelik a környezetileg fenntartható termékek kínálatát, és előmozdíják a fogyasztói kereslet jelentős elmozdulását az ilyen termékek felé. Ez a fogyasztóknak és a vállalkozásoknak – köztük a kkv-knak is – szánt ösztönzők, valamint a működésük és termékeik környezeti hatásának csökkentését szolgáló piaci alapú és szabályozási eszközök kiegyensúlyozott kombinációja révén fog megvalósulni. A fogyasztóknak pontos, könnyen érthető és megbízható információkat kell kapniuk az általuk megvásárolt termékekről, egyértelmű és koherens címkézés útján, többek között a környezetvédelmi igények vonatkozásában is. A környezetre gyakorolt hatások minimalizálása érdekében optimalizálni kell a csomagolást, és támogatni kell az erőforrás-hatékony üzleti modelleket is, így például a termékszolgáltatási rendszereket, ezen belül a termékek bérbeadását. A termékekre vonatkozó meglévő szabályozás – például a környezetbarát tervezésről szóló és az energiafogyasztás címkézéséről szóló irányelv⁽⁴⁾, valamint az ökocímke-rendelet⁽⁵⁾ – felülvizsgálatra kerül a termékek teljes életciklusra vetített környezeti teljesítményének és erőforrás-hatékonyságának növelése érdekében, valamint a meglévő rendelkezések kezelése érdekében, a fenntartható termelés és fogyasztás koherensebb uniós szakpolitikai és jogszabályi kerete révén⁽⁶⁾. Ez az életciklus-mutatókkal alátámasztott jogszabályi keret kezelné a fenntartható fogyasztással és termeléssel foglalkozó, meglévő joganyag töredezettségét és hatálybeli korlátait, valamint azonosítaná és kitölné a szakpolitika, az ösztönzők és a jogszabályok hézagait, a termékek és szolgáltatások környezeti teljesítményére vonatkozó minimumkövetelmények biztosítása érdekében.
36. Mivel egy termék környezeti hatásainak 80 %-a az adott termékek életciklusa során a tervezési szakaszban dől el, az uniós politikai keretnek biztosítania kell, hogy az uniós piacon forgalomba hozott kiemelt fontosságú termékek tervezése ökológiai szempontú az optimális erőforrás- és nyersanyag-hatékonyság elérése érdekében. Ez magában foglalja többek között a terméktartósság, a javíthatóság, az újrafelhasználhatóság, az újrafeldolgozhatóság, az újrafeldolgozottanyag-tartalom és a termékélettartam figyelembevételét. A termékeknek fenntartható forrásból kell

⁽¹⁾ COM(2013)0169.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010. november 24-i 2010/75/EU irányelve az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 25-i 1221/2009/EK rendelete a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről (HL L 342., 2009.12.22., 1. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. október 21-i 2009/125/EK irányelve az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról (HL L 285., 2009.10.21., 10. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2010. május 19-i 2010/30/EU irányelve az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő jelöléséről (HL L 153., 2010.6.18., 1. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 25-i 66/2010/EK rendelete az uniós ökocímke-ről (HL L 27., 2010.1.30., 1. o.).

⁽⁶⁾ A környezetbarát tervezésre, az energiafogyasztás címkézésére, az ökocímke, az EMAS-rendszerre és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó szabályozás felülvizsgálata 2015-ig esedékes.

- származniuk, valamint újrafelhasználhatónak és újrafeldolgozhatónak kell megtervezni őket. A követelményeknek végrehajthatóknak és érvényre juttathatóknak kell lenniük. Uniós és nemzeti szinten fokozott erőfeszítésekre kerül sor az öko-innováció akadályainak felszámolása⁽¹⁾ és az európai ökoiparában rejlő lehetőségek teljes kibontakoztatása érdekében, elősegítve ezáltal a zöld munkahelyek kialakítását és a zöld növekedést.
37. Annak érdekében, hogy az üvegházhatású gázkibocsátáson és az energián túli erőforráshatékonyság-javító lépések keretét ki lehessen jelölni, célértékeket kell meghatározni a termék életciklusa során a fogyasztás valamennyi környezeti hatására vonatkozóan, különösen az élelmezés, a lakhatás és a mobilitás területén⁽²⁾. Ezen ágazatoknak tudható be ugyanis a fogyasztás környezeti hatásainak csaknem 80 %-a. E tekintetben figyelembe kell venni a föld-, víz-, anyag- és szénlábnymokra vonatkozó mutatókat és célértékeket, továbbá az európai szemeszter keretében betöltött szerepüket. A Rio+20 következtetése is elismerik, hogy jelentősen csökkenteni kell a betakarítás után és az élelmiszer-ellátási lánc más szakaszaiban keletkező élelmiszer-vesztéséget és -hulladékot. A Bizottságnak elő kell terjesztenie a szükséges élelmiszer-pazarlás megszüntetésére vonatkozó átfogó stratégiát, és támogatnia kell a tagállamokat a túlzott élelmiszerhulladék-keletkezés elleni küzdelemben. E tekintetben hasznosak lennének a komposztálás és a kidobott élelmiszerek anaerob lebontása arányának növelésére irányuló intézkedések.
38. Egyes termékkategóriákba tartozó termékek kötelező zöld közbeszerzésén túlmenően a tagállamok többsége önkéntes cselekvési terveket is elfogadott, és sok tagállam célértékeket is meghatározott bizonyos termékcsoportokra⁽³⁾. Komoly lehetőségek vannak még azonban arra, hogy a különböző szintű közigazgatási szervek a beszerzési döntéseik révén tovább csökkentsék környezeti hatásukat. A tagállamoknak és a régióknak további lépéseket kell tenniük azon cél eléréséhez, hogy közbeszerzéseiknek legalább 50 %-ára a zöld közbeszerzés kritériumait alkalmazzák. A Bizottság megfontolja annak lehetőségét, hogy ágazatspecifikus jogalkotás útján további termékkategóriák zöld közbeszerzésére vonatkozó kötelező előírásokra, valamint a tagállamok előrelépéseinek a megfelelő tagállami adatok alapján történő rendszeres monitoringjára tegyen javaslatot, figyelembe véve azt is, hogy az adminisztratív terhek minimalizálása szükséges. Zöld vásárlók önkéntes hálózatait is ki kell alakítani.
39. Ezenkívül komoly lehetőségek vannak az uniós hulladékképződés-megelőzésben és hulladékgazdálkodás fejlesztésében, az erőforrás-felhasználás javítása, új piacok megnyitása, munkahelyteremtés és a nyersanyag-importtól való függőség csökkentése, egyúttal pedig a környezetre gyakorolt hatások mérséklése⁽⁴⁾ céljából. Az Unióban minden évben 2,7 milliárd tonna hulladék keletkezik, ebből 98 millió tonna (4 %) veszélyes hulladék. 2011-ben a települési hulladékelevezés átlagosan 503 kg/fő volt az Unióban, az egyes tagállamok közötti szóródás pedig 298–718 kg/fő volt. A szilárd hulladéknak átlagosan csak 40 %-át készítik elő újrafelhasználásra vagy dolgozzák fel újra, míg egyes tagállamokban ez az arány eléri a 70 %-ot, bemutatva azt, hogyan lehetne a hulladékot az Unió egyik kulcsfontosságú erőforrásként hasznosítani. Másfelől sok tagállam a települési hulladékának több mint 75 %-át hulladéklerakóban helyezi el⁽⁵⁾.
40. Ahhoz, hogy az európai erőforrás-hatékonysági ütemtervnek megfelelően a hulladékból erőforrás váljon, az Unióban mindenhol teljes mértékben a hulladékhierarchiának megfelelően, a különböző hulladékfajtákra kiterjedően – végre kell hajtani a hulladékra vonatkozó uniós szabályozást⁽⁶⁾. További erőfeszítéseket kell tenni mind az egy főre jutó, mind az abszolút hulladékelevezés csökkentése érdekében. Az energetikai hasznosításnak az újrafeldolgozásra alkalmatlan anyagokra való korlátozása⁽⁷⁾, az újrafeldolgozható vagy -hasznosítható hulladékok lerakásának fokozatos felszámolása⁽⁸⁾, az újrahasznosítás minőségi színvonalának biztosítása, amennyiben az újrahasznosított anyagok felhasználása nincs kedvezőtlen hatással a környezetre vagy az emberi egészségre, és a másodlagos nyersanyagok piacainak kialakítása szintén szükséges lépés az erőforrás-hatékonysági célkitűzések eléréséhez. A Rio+20 konferencia által elfogadottaknak megfelelően a veszélyes hulladékot úgy kell kezelni, hogy minél kisebb legyen az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatás. E cél eléréséhez az egész Unióban sokkal következetesebben kell olyan piaci alapú eszközöket és egyéb intézkedéseket alkalmazni, amelyek előnyben részesítik a hulladékelevezés megelőzését és a hulladék újrafeldolgozását, újrahasznosítását, beleértve a kiterjesztett gyártói felelősséget is, a toxikus anyagoktól mentes anyagciklusok kifejlesztését is támogatni kell. Az Unió belső piacát mentessé kell tenni a hulladék-újrafeldolgozási tevékenységeket akadályozó tényezőktől, és felül kell vizsgálni a hulladék megelőzésére, újrahasznosítására, újrafeldolgozására és a hulladéklerakótól való eltérítésre megállapított célértékeket, az életcikluson alapuló „körkörös” – az erőforrásokat kaszkádszerűen hasznosító és maradék hulladékot szinte nem termelő – gazdaságra való átállás érdekében.

⁽¹⁾ COM(2011)0899.

⁽²⁾ Élelmiszer-hulladékból az Unióban évente körülbelül 89 millió tonna keletkezik, vagyis az egy lakosra jutó mennyiség 179 kg (BIO Intelligence Service 2010). A lakóépületek és az infrastruktúrák együttléve a fogyasztással összefüggő teljes környezetterhelésnek mintegy 15–30 %-ért felelősek Európában, és évente körülbelül 2,5 tonna egy főre jutó szén-dioxid-egyenérték kibocsátását eredményezik (SEC(2011)1067).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 106/2008/EK rendelete (2008. január 15.) az irodai berendezésekre vonatkozó közösségi energiahatékonysági címkézési programról (átdolgozott változat) (HL L 39., 2008.2.13., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 2009/33/EK irányelve a tiszta és energiahatékony közúti járművek használatának előmozdításáról (HL L 120., 2009.5.15., 5. o.) és az energiahatékonysági irányelv.

⁽⁴⁾ A hulladékra vonatkozó uniós szabályozás teljes végrehajtása például évente 72 milliárd EUR megtakarítást eredményezne, az uniós hulladékgazdálkodási és -újrafeldolgozási ágazat éves üzleti forgalmát 42 milliárd EUR-val növelné, és 400 000 munkahelyet teremtené 2020-ig.

⁽⁵⁾ Eurostat Stat 13/33, Települési hulladék 2011.

⁽⁶⁾ 2008/98/EK irányelv.

⁽⁷⁾ „Újrafeldolgozás” a 2008/98/EK irányelv 3. cikkének 17. pontjában szereplő meghatározás szerint: „olyan hasznosítási művelet, amelynek során a hulladék anyagokat termékké vagy anyaggá alakítják, akár azok eredeti használati céljára, akár más célokra. Ez magában foglalja a biológiai szerves anyagok feldolgozását is, nem tartalmazza azonban az energetikai hasznosítást és az olyan anyaggá történő feldolgozást, amelyet üzemenként vagy feltöltési műveletek során használnak fel.”

⁽⁸⁾ „Hasznosítás” a 2008/98/EK irányelv 3. cikkének 15. pontjában szereplő meghatározás szerint: „bármely művelet, amelynek fő eredménye az, hogy a hulladék hasznos célt szolgál annak révén, hogy olyan más anyagok helyébe lép, amelyeket egyébként valamely konkrét funkció betöltésére használtak volna, vagy amelynek eredményeként a hulladékot oly módon készítik elő, hogy az ezt a funkciót akár az üzemen, akár a szélesebb körű gazdaságban betölthesse. [...]”.

41. A jó vízminőségi állapot elérése érdekében a vízgazatban is kiemelten kell foglalkozni az erőforrás-hatékonyság kérdésével. Noha Európának egyre több részét sújtja szárazság és vízhiány, az Európában fellelhető víznek még mindig 20–40 %-a megy veszendőbe, például a vízelosztó-rendszer szivárgásai vagy a vízfelhasználás hatékonyságának javítását célzó technológiák nem megfelelő alkalmazása miatt. A rendelkezésre álló modellek alapján az Unióban még mindig jelentősen hatékonyabbá tehető a vízfelhasználás. Emellett a keresletnövekedés következtében és az éghajlatváltozás hatására jelentősen meg fog nőni az európai vízkészletek terhelése. Mindezek ismeretében az Uniónak és a tagállamoknak lépéseket kell tenniük, hogy 2020-ig biztosítsák az állampolgárok tiszta vízhez való hozzáférést, valamint azt, hogy a vízkitermelés tiszteletben tartsa a rendelkezésre álló megújuló vízkészletek szabta korlátokat a Víz Keretirányelv szerinti jó állapot fenntartása, elérése és javítása céljából, egyebek mellett a vízfelhasználás hatékonyságát növelő piaci mechanizmusok – például a víz valós értékét tükröző árképzés – alkalmazása, valamint olyan egyéb eszközök, mint az oktatás és a figyelemfelhívás révén⁽¹⁾. A legtöbb vizet felhasználó ágazatokat – például az energia- és a mezőgazdasági ágazatot – ösztönözni kell, hogy a lehető leginkább erőforrás-hatékony vízfelhasználást részesítsék előnyben. Az ilyen irányú fejlődés az innovatív technológiák, rendszerek és üzleti modellek bemutatásának és bevezetésének felgyorsításával mozdítható elő, a vízzel kapcsolatos európai innovációs partnerségi stratégiai végrehajtási tervére támaszkodva.
42. Az említett területek hosszú távú és kiszámítható szakpolitikai keretének kialakítása serkentőleg fog hatni a zöld technológiák piacainak teljes kialakításához és a fenntartható üzleti megoldások előmozdításához szükséges beruházásokra és fellépésekre. A szilárd alapokon álló adatgyűjtéssel támogatott erőforrás-hatékonysági indikátorok és célértékek elengedhetetlen iránymutatást adnának a köz- és a magánszféra döntéshozóinak a gazdaság átalakításához. A ilyen mutatók és célértékek a hetedik környezetvédelmi cselekvési programnak szerves részét fogják képezni, amint uniós szintű megállapodás születik róluk. E folyamat segítése érdekében 2015-ig módszereket kell kidolgozni a vízzel, földdel, anyagokkal és szén-dioxiddal kapcsolatos erőforrás-hatékonyság mérésére.
43. Ahhoz, hogy az Unióból erőforrás-hatékony, zöld és versenyképes gazdaság váljon, a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ig:
- a) az Unió elérje a 2020-ra kijelölt éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseit, és azon munkálkodjon, hogy 2050-ig – a középhőmérséklet-növekedés preindusztriális hőmérsékleti szintekhez képesti 2 °C alatt tartását szolgáló globális erőfeszítések részeként – az 1990 évihez képest 80–95 %-kal csökkentse az üvegházhatású gáz kibocsátást, és e folyamat egyik kulcsfontosságú lépéseként meghatározza a 2030-ra elérendő éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseket;
 - b) az uniós gazdaság valamennyi főbb ágazatának teljes környezetre gyakorolt hatása csökkenjen, az erőforrás-hatékonyság megnőjön, és összmérésre (benchmarking), illetve mérésre alkalmas módszereket és piaci és szakpolitikai ösztönzőket vezessenek be az erőforrás-hatékonyságba való üzleti beruházások segítése érdekében, míg a zöld növekedést az innováció támogató intézkedések révén ösztönözzék;
 - c) a termelés, a technológia és az innováció, valamint a fogyasztási minták és az életmód terén bekövetkező strukturális változások csökkentsék a termelés és a fogyasztás teljes környezetre gyakorolt hatását, különösen az élelmiszer, a lakhatás és a mobilitás területén;
 - d) a hulladékkal mint erőforrással való gazdálkodás biztonságos legyen, és a környezeti és az egészségügyi károk megakadályozása érdekében csökkenjen az abszolút hulladékkezelés és az egy főre jutó hulladékkezelés, a hulladéklerakóban való elhelyezés pedig a visszamaradó (azaz nem újrafeldolgozható és nem hasznosítható) hulladékokra korlátozódjon, tekintettel a hulladéklerakókról szóló irányelv⁽²⁾ 5. cikkének (2) bekezdésében előírt halasztási lehetőségekre, valamint az energetikai hasznosítás az újrafeldolgozásra alkalmatlan anyagokra korlátozódjon, a hulladékokról szóló keretirányelv⁽³⁾ 4. cikkének (2) bekezdésére figyelemmel;
 - e) az Unióban megelőzhető legyen vagy jelentősen visszaszoruljon a vízstressz.
- Ennek feltétele különösen, hogy:
- maradéktaulul végrehajtásra kerüljön az éghajlat-változási és energiaügyi csomag, és sürgősen megállapodás születessen az uniós éghajlat- és energiapolitikának a 2030 utáni időszakra szóló keretéről, külön figyelembe véve a legutóbbi IPCC értékelési jelentést, figyelemmel a karbonszegény gazdaság megvalósításának ütemtervében előirányzott indikatív mérföldkövekre, valamint a UNFCCC-n belüli fejleményekre és egyéb releváns folyamatokra;
 - az ipari kibocsátásokról szóló irányelv keretében általánossá váljon a „rendelkezésre álló legjobb technológiák” alkalmazása, és fokozott erőfeszítések történjenek az újonnan megjelenő innovatív technológiák, eljárások és szolgáltatók alkalmazásának ösztönzésére;

⁽¹⁾ COM(2012)0673.

⁽²⁾ Az Tanács 1999/31/EC irányelve (1999. április 26.) a hulladéklerakókról (HL L 182., 1999.7.16., 1. o.).

⁽³⁾ 2008/98/EK irányelv.

- iii. lendületet kapjanak a karbonszegény, erőforrás-hatékony, biztonságos és fenntartható gazdaságra való áttérés felgyorsítására és költségeinek csökkentésére alkalmas innovatív technológiák, rendszerek és üzleti modellek fejlesztéséhez és alkalmazásához szükséges köz- és magánszektorbeli kutatási és innovációs erőfeszítések; továbbfejlesszék az ökoinnovációs cselekvési tervben meghatározott megközelítést, prioritásokat határozzanak meg a fokozatos innováció és a rendszerszintű változtatások vonatkozásában, az Unión belül előmozdítsák a zöld technológiák nagyobb piaci részesedését, valamint növeljék Európa ökoiparának versenyképességét; indikátorokat dolgozzanak ki, valamint realizisztikus és megvalósítható erőforrás-hatékonyági célokat állapítsanak meg;
- iv. 2015-ig módszereket dolgozzanak ki a víz-, föld-, szén-dioxid- és anyagfelhasználás mérésére és összmérésére (benchmarking), valamint értékeljék, hogy helyénvaló-e az európai szemeszter keretében egy fő mutató és célkitűzés bevezetése;
- v. koherensebb uniós politikai keret vonatkozzon a fenntartható termelésre és fogyasztásra, ideértve adott esetben a meglévő eszközök koherens jogi keretbe foglalását is. A termékekre vonatkozó szabályozás felülvizsgálatra kerüljön a termékek teljes élettartamra vetített környezeti teljesítményének és erőforrás-hatékonyágának javítása érdekében. A környezeti szempontból fenntartható termékek és szolgáltatások iránti fogyasztói keresletet ösztönözzék a hozzáférhetőségüket, megfizethetőségüket, funkcionalitásukat és vonzerejüket javító politikák révén; indikátorokat dolgozzanak ki, valamint realizisztikus és megvalósítható célértékek kerüljenek kijelölésre a fogyasztás teljes hatásának csökkentése érdekében;
- vi. dolgozzanak ki zöld munkahelyekre irányuló szakképzési programokat;
- vii. fokozzák a jelenlegi célkitűzések elérésére irányuló erőfeszítéseket, a zöld közbeszerzésre vonatkozó megközelítéseket, többek között annak hatályát a hatékonyság növelése érdekében vizsgálják felül; az uniós vállalkozások számára hozzák létre a zöld vásárlók önkéntes hálózatát;
- viii. maradéktalanul végrehajtásra kerüljön a hulladékokra vonatkozó uniós szabályozás. Ez a végrehajtás magában foglalja a hulladékhierarchia hulladékokról szóló keretirányelvvel összhangban történő alkalmazását, továbbá azon piaci alapú eszközök és egyéb intézkedések tényleges alkalmazását, amelyekkel biztosítható, hogy: (1) a hulladéklerakóban való elhelyezés a visszamaradó (nem újrafeldolgozható és nem hasznosítható) hulladékokra korlátozódjék, tekintettel a hulladéklerakókról szóló irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt halasztási lehetőségekre; (2) az energetikai hasznosítás az újrafeldolgozásra alkalmatlan anyagokra korlátozódjék, tekintettel a hulladékokról szóló keretirányelv 4. cikkének (2) bekezdésére; (3) az újrafeldolgozott hulladék jelentős, megbízható uniós nyersanyagforrásként kerüljön felhasználásra a toxikusanyag-mentes anyagciklusok kifejlesztése révén; (4) a veszélyes hulladék biztonságosan kerüljön kezelését és keletkezése csökkenjen; (5) a jogellenes hulladékszállítások szigorú monitoring mellett felszámolásra kerüljenek; (6) az élelmiszerhulladék mennyisége csökkenjen. Felülvizsgálják a termékekre és a hulladékokra vonatkozó meglévő szabályozást, ideértve a hulladékokra vonatkozó releváns irányelvek fő célkitűzéseinek az európai erőforrás-hatékonyági ütemterv értelmében történő felülvizsgálatát is, a körkörös gazdaság felé való elmozdulás, valamint az uniós környezetbarát újrafeldolgozási tevékenységek belső piaci akadályainak elhárítása érdekében. Nyilvános tájékoztató kampányokra van szükség a hulladékgazdálkodási politikával kapcsolatos tudatosság és megértés növelése, illetve a magatartásbeli változás ösztönzése érdekében;
- ix. a vízfelhasználás hatékonyabbá váljon – a közös végrehajtási stratégia folyamatának keretében, a vízhatékonyági célkitűzésekre vonatkozó közös módszer alapján kidolgozandó – célértékek vízgyűjtő területek szintjén való rögzítése és monitoringja révén, továbbá piaci mechanizmusok alkalmazása – például a Víz Keretirányelv 9. cikkében meghatározottak szerinti vízre vonatkozó árképzés –, és szükség szerint egyéb intézkedések révén. Dolgozzanak ki a kezelt szennyvíz felhasználásának kezelésére vonatkozó megközelítéseket.

3. sz. kiemelt célkitűzés: az uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól

44. A környezetre vonatkozó uniós szabályozás a lakosság egészségére és jólétére nézve jelentős eredményeket hozott. A víz és a levegő szennyezettsége, valamint a vegyi anyagok azonban továbbra is az Unió nyilvánosságát leginkább foglalkoztató környezetvédelmi kérdések közé tartoznak ⁽¹⁾. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslése szerint Európa 53 országában a halálesetek 15–20%-a tudható be környezeti stresszforrásoknak ⁽²⁾. Az OECD szerint 2050-re a városi levegő szennyezettsége világszerte elsődleges lesz a halandóságot okozó környezeti tényezők között.
45. Az Unió lakosságának nem elhanyagolható hányada továbbra is a WHO által ajánlott határértékeket meghaladó levegőszennyezettségi – többek között beltéri légszennyezési – szinteknek van kitéve ⁽³⁾. Például a helyszíni, széntüzelésű fűtés, illetve a belső égésű motorok és berendezések mutagén és rákkeltő poliaromás szénhidrogének (PAH) és veszélyes finomrészcskét bocsátanak ki (PM 10, PM2,5 and PM1). Különösen olyan területeken van szükség cselekvésre, ahol emberek – különösen érzékeny vagy sérülékeny társadalmi csoportok – és ökoszisztémák

⁽¹⁾ Az Eurobarométer 365. sz. különjelentése (2011).

⁽²⁾ SOER 2010.

⁽³⁾ SOER 2010.

vannak kitéve magas szennyező anyag-szinteknek, mint például a városokban. A mindenki számára egészséges környezet biztosítása érdekében a helyi intézkedéseket megfelelő nemzeti és uniós szintű politikával kell kiegészíteni.

46. Az Unióban számos vidéki térségben megoldatlan a megfelelő minőségű vízzel való ellátás. Ugyanakkor az emberi egészség és az uniós idegenforgalom szempontjából egyaránt előnyös biztosítani, hogy az Unió fürdővizei jó minőségűek legyenek. Részben a vízkörforgásban és a földhasználatban bekövetkezett változásoknak tudható be, hogy egyre gyakoribbak az emberi egészségre és a gazdasági tevékenységre nézve kedvezőtlen következményekkel járó árvizek és aszályok.
47. Az Unió azért nem tud megfelelő levegő- és vízminőségi színvonalat elérni, mert a meglévő szakpolitika nincs teljes körűen végrehajtva. Az Unió a tudomány legújabb állása szerint felül fogja vizsgálni a célértékeket, és aktívabban fog törekedni a más politikai célkitűzésekkel való szinergiára olyan területeken, mint az éghajlatváltozás, a mobilitás és közlekedés, a biodiverzitás, valamint a tengeri és a szárazföldi környezet. A levegő bizonyos anyagokkal – többek között rövid élettartamú szennyezőkkel – való szennyezettségének csökkentése például jelentős előrelépést jelenthet az éghajlatváltozás enyhítésében. A további ilyen irányú munka alapjául az uniós levegőminőségi szabályozás átfogó felülvizsgálata és az európai vízkészletek megőrzésére irányuló terv végrehajtása fog szolgálni.
48. A szennyezésnek a forrásnál való kezelése továbbra is kiemelt cél, és az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtása révén tovább fog csökkenni a főbb ipari ágazatok kibocsátása. Az egységes európai közlekedési térség megvalósításának útitervében kijelölt célok elérése azt fogja jelenteni, hogy az Unió mobilitása fenntarthatóbb lesz, ez megoldást jelenthet a zaj és a helyi levegőszennyezés egyik fő forrására.
49. A hosszú távú átlagos kitettségre vonatkozó, hozzáférhető adatok azt mutatják, hogy a főbb városi területeken élő európaiak 65 %-a van kitéve magas zajszintnek ⁽¹⁾, illetve több mint 20 %-uk olyan éjszakai zajszintnek, amely gyakran jár egészségre kedvezőtlen hatással.
50. A vegyi anyagokra vonatkozó horizontális szabályozás (a REACH rendelet ⁽²⁾ és az osztályozásra, címkézésre és csomagolásra vonatkozó rendelet ⁽³⁾), valamint a biocid termékekre ⁽⁴⁾ és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályozás ⁽⁵⁾ gondoskodik az emberi egészség és a környezet alapvető védelméről, biztosítja a stabilitást és a kiszámíthatóságot a gazdasági szereplők számára, és előmozdítja az állatkísérleteket mellőző módszerek alkalmazását. Egyelőre azonban nem teljes körűen ismert a különböző vegyi anyagok (keverékek), a nanoanyagok, az endokrin (hormonális) rendszer működését megzavaró vegyi anyagok (úgynevezett endokrin diszruptorok) és a termékekben lévő vegyi anyagok együttes hatása az emberi egészségre és a környezetre. A kutatások szerint egyes vegyi anyagok az endokrin rendszer működését megzavaró tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek számos esetben, akár nagyon kis adagban is kedvezőtlen hatással lehetnek az emberi egészségre és a környezetre – például a gyermekek fejlődésére –, és az ilyen hatások indokoltá teszik elővigyázatossági intézkedések megfontolását.

Ennek fényében növelni kell az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy 2020-ra valamennyi különös aggodalomra okot adó anyagot – többek között az endokrin rendszer működését megzavaró tulajdonságokkal rendelkező anyagokat is – felvegyék a REACH jelöltlistára. E kihívásokat orvosolni kell, különösen akkor, ha az Unió el szeretné érni a fenntartható fejlődéssel foglalkozó világ-csúcstalálkozón 2002-ben elfogadott és a Rio+20 által megerősített, illetve a nemzetközi vegyi anyag-kezelés stratégiai megközelítésének célkitűzéseként is elfogadott célját, nevezetesen hogy 2020-ra minimálisra csökkentse a vegyi anyagok által az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt jelentős mértékű kedvezőtlen hatásokat, és hogy eredményes, hatékony, koherens és összehangolt módon feleljen az újonnan felmerülő kérdésekre és kihívásokra.

Az Unió további közelítésmódokat fog kifejleszteni és végrehajtani minden vonatkozó uniós jogszabályban a vegyi anyagok együttes hatását és az endokrin diszruptorokkal kapcsolatos biztonsági aggályokat illetően. Mindenekelőtt, az Unió összehangolt, kockázatalapú kritériumokat fog kidolgozni az endokrin diszruptorok azonosítása érdekében. Az Unió továbbá átfogó közelítésmódot fog kidolgozni a veszélyes anyagoknak való kitettség minimalizálását illetően, a termékekben lévő vegyi anyagokra is kiterjedően. A nanoanyagok és a hasonló tulajdonságokkal rendelkező anyagok biztonsága és fenntartható kezelése kockázateértékelést és -kezelést, tájékoztatást és monitoringot magában foglaló, átfogó közelítésmód részeként lesz biztosítva. Aggályok merülnek fel azon anyagoknak a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt esetleges hatásaival kapcsolatban is, amelyek olyan részecskéket tartalmaznak, amelyek méretüknél fogva kívül esnek a nanoanyagok meghatározásán, azonban azokhoz hasonló tulajdonságokkal rendelkezhetnek. Ezeket az aggályokat a tapasztalatok, illetve a tudományos és technológiai fejlemények

⁽¹⁾ A „magas zajszintet” 55dB-es Lden, illetve 50dB-es Lnight feletti értékű zajszintként definiáljuk.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyi anyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EK tanácsi irányelv, a 91/155/EK, a 93/67/EK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30., 1. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 353., 2008.12.31., 1. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 528/2012/EU rendelete (2012. május 22.) a biocid termékek forgalmazásáról és felhasználásáról (HL L 167., 2012.6.27., 1. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EK és a 91/414/EK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.).

fényében jobban meg kell vizsgálni a Bizottság 2014-re tervezett, a nanoanyagok meghatározására vonatkozó felülvizsgálata során. Mindezen közelítésmódok gyarapítani fogják a vegyi anyagokkal kapcsolatos tudásbázist, és egy, a fenntarthatóbb megoldások kifejlesztését előmozdító, kiszámítható keretet fognak alkotni.

51. Eközben a bioalapú termékek, vegyi anyagok és alapanyagok piacának bővülése előnyökkel – például az üvegházhatású gázkibocsátás csökkenésével és új piaci lehetőségek megjelenésével – járhat, ám ügyelni kell arra, hogy az ilyen termékek teljes életciklusa fenntartható legyen, ne élezze ki a földterületekért és a vízéért folyó versenyt és ne növelje a kibocsátások szintjét.
52. Az éghajlatváltozás – az általa okozott tartós szárazságok és hőhullámok, árvizek, viharok, erdőtüzek, a talajerózió és a parti erózió, valamint új vagy az eddigieknél súlyosabb emberi, állati és növényi megbetegedések miatt – tovább fogja súlyosítani a környezeti problémákat. Jól körülhatárolt cselekvések révén kell gondoskodni arról, hogy az Unió megfelelően felkészüljön az éghajlatváltozás okozta viszontagságokra és változásokra, továbbá megerősítse környezeti, gazdasági és társadalmi ellenálló képességét. Mivel az éghajlatváltozás hatásai számos ágazatot érintenek és fognak egyre inkább érinteni, az uniós szakpolitikákba még szervezettebben be kell építeni az alkalmazkodással és a katasztrófakockázat-kezeléssel kapcsolatos megfontolásokat.
53. Ezenkívül az ökológiai és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességet növelő – például az ökoszisztémákat helyreállító vagy a zöld infrastruktúrát kiépítő – intézkedések is jelentős társadalmi-gazdasági előnyökkel járhatnak, közegészségügyi szempontból is. Megfelelően kezelni kell az éghajlatpolitikával kapcsolatos és az egyéb környezetvédelmi – például levegőminőségi – célkitűzések közötti szinergiákat és lehetséges kompromisszumokat. Az éghajlatváltozással kapcsolatos vagy az ellátásbiztonsági megfontolásokra adott válaszként az átváltás bizonyos alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátású üzemanyagokra például lényegesen több szálló por és veszélyes szennyező anyag kibocsátását eredményezheti, különösen a megfelelő kibocsátáscsökkentési technológiák hiányában.
54. Az uniós polgároknak a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól való megóvása érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ig:
 - a) az Unióban a kültéri levegő minősége jelentősen javuljon, közelítve a WHO által ajánlott szintekhez, egyúttal a beltéri levegő minősége is javuljon, a WHO vonatkozó iránymutatásainak megfelelően;
 - b) az Unióban a zajszennyezés jelentősen csökkenjen, közelítve a WHO által ajánlott szintekhez;
 - c) az Unióban mindenhol szigorú követelmények garantálják az állampolgárok ivó- és fürdővizének biztonságát;
 - d) valamennyi vonatkozó uniós jogszabály keretében eredményes intézkedések történjenek a vegyi anyagok együttes hatása és az endokrin diszruptorokkal kapcsolatos biztonsági aggályok tárgyában, és sor kerüljön a veszélyes anyagok – köztük a termékekben lévő anyagok – használatával kapcsolatos környezeti és – különösen a gyermekeket érintő – egészségi kockázatok felmérésére és minimalizálására. Meghatározzák a nem toxikus környezet célkitűzésének elérését szem előtt tartó hosszú távú cselekvéseket;
 - e) a növényvédő szerek felhasználása ne legyen káros hatással az emberi egészségre vagy elfogadhatatlan befolyással a környezetre, és az ilyen termékeket fenntartható módon használják;
 - f) eredményes intézkedések történjenek a nanoanyagokkal és a hasonló tulajdonságokkal rendelkező anyagokkal kapcsolatos biztonsági aggályok tekintetében, egy a szabályozásokon végigvonuló koherens megközelítés részeként;
 - g) döntő előrelépés történjék az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásban.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- i. felülvizsgálta, a legújabb tudományos ismeretekhez igazított uniós levegőminőségi politika kerüljön végrehajtásra, és a levegőszennyezésnek a forrásnál történő visszaszorítására irányuló intézkedéseket dolgozzanak ki és hajtsanak végre, figyelemmel a beltéri és kültéri levegőszennyezés forrásai között fennálló különbségekre;
- ii. felülvizsgálta, a legújabb tudományos ismeretekhez igazított uniós zajpolitika és a zajszennyezés forrásnál történő visszaszorítására irányuló intézkedések kerüljenek végrehajtásra, beleértve a várostervezés javítását is;
- iii. fokozottabb erőfeszítések történjenek a Víz Keretirányelv, a fürdővíz-minőségi irányelv⁽¹⁾ és az ivóvíz-minőségi irányelv⁽²⁾ végrehajtására, különös tekintettel a kis ivóvíz-készletekre;
- iv. folytatódjon a REACH végrehajtása annak érdekében, hogy biztosítani lehessen az emberi egészség és a környezet magas szintű védelmét, a vegyi anyagok szabad mozgását a belső piacon, miközben – gondolva a kkv-k különleges igényeire – fokozódhasson a versenyképesség és az innováció mértéke. A nem toxikus környezet kialakítása érdekében 2018-ig olyan uniós stratégia kerüljön kidolgozásra, amely serkentőleg hat az innovációra és a fenntartható helyettesítő anyagok – többek között nem kémiai megoldások – kifejlesztésére, és

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/7/EK irányelve (2006. február 15.) a fürdővizek minőségéről, és a 76/160/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 64., 2006.3.4., 37. o.).

⁽²⁾ A Tanács 98/83/EK irányelve (1998. november 3.) az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről (HL L 330., 1998.12.5., 32. o.).

amely a 2015-ig meghozandó horizontális intézkedésekre építve biztosítja, hogy: (1) az előállított nanoanyagok és hasonló tulajdonságokkal rendelkező anyagok biztonságosak legyenek; (2) a lehető legalacsonyabbra csökkenjen az endokrin diszruptoroknak való kitettség; (3) a vegyi anyagok együttes hatásának kezelésére szolgáló megfelelő szabályozási megközelítések jöjjenek létre; valamint (4) a lehető legalacsonyabbra csökkenjen az egyes termékekben található vegyi anyagoknak való kitettség, ideértve többek között az importált termékeket is, a nem toxikus anyagciklusok előmozdítása és a káros anyagoknak való beltéri kitettség csökkentése érdekében;

- v. monitoringozzák a biocid termékekre és a növényvédő szerekre vonatkozó uniós szabályozás végrehajtását, és a legfrissebb tudományos ismeretekkel való összhangban való naprakészség biztosítása érdekében szükség szerint vizsgálják azt felül;
- vi. elfogadásra és végrehajtásra kerüljön az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás uniós stratégiája, ami azt is jelenti, hogy a főbb uniós politikai kezdeményezésekbe és ágazatokba szervesen be kell építeni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és a katasztrófa-kockázat-kezeléssel kapcsolatos megfontolásokat.

TÁMOGATÓ KERETRENDSZER

55. A fent említett kiemelt tematikus célkitűzések teljesítéséhez olyan támogató keretrendszerre van szükség, amely támogatja a tényleges cselekvést. A támogató keretrendszernek négy pillére tekintetében kerül sor javító intézkedésekre: a környezetre vonatkozó uniós szabályozás megfelelőbb módon történő végrehajtása valamennyi területen; a környezetpolitika ismeret- és tudományos alapokkal történő szilárdabb alátámasztása; beruházások biztosítása és a környezetvédelem szempontjából célravezető ösztönzők létrehozása; és végül a környezeti megfontolások fokozottabb érvényre juttatása és a politikai koherencia növelése a környezetpolitika területén belül és a környezetpolitika és más szakpolitikák között egyaránt. Ezek a horizontális intézkedések e hetedik környezetvédelmi cselekvési program hatályán és időtartamán túlmenően is az uniós környezetpolitika javára válnak.

4. sz. kiemelt célkitűzés: a környezetre vonatkozó uniós szabályozás előnyeinek maximalizálása a végrehajtás javításával

56. Amellett, hogy nagy mértékben előnyös az egészség és a környezet szempontjából, háromféle előnnyel jár, ha gondoskodunk arról, hogy a környezetre vonatkozó uniós szabályozás valóban érvényre jusson: a belső piacon tevékenykedő gazdasági szereplők számára egyenlő versenyfeltételek teremtése; az innováció ösztönzése; és az európai vállalkozások lépéselőnyének előmozdítása számos ágazatban. Ezzel szemben a szabályozás végrehajtásának elmulasztása jelentős – hozzávetőleges becslések szerint évente 50 milliárd EUR összegű – költséggel jár, beleértve a kötelezettségszegési eljárások költségeit is ⁽¹⁾. Csak 2009-ben 451 kötelezettségszegési eljárásra került sor a környezetre vonatkozó uniós szabályozás kapcsán, 2011-ben további 299 esetről tettek jelentést és újabb 114 eljárás indult ⁽²⁾, aminek okán jelenleg a környezetvédelmi vívmányok jelentik az Unió jog azon területét, ahol a legtöbb kötelezettségszegési eljárás folyik. A Bizottsághoz az uniós polgároktól is számos panasz érkezik olyan kérdésekben, amelyek tagállami vagy helyi szinten kezelhetőbbek volnának.
57. A környezettel kapcsolatos uniós joganyag tagállami szintű végrehajtásának javítása tehát a következő években első lesz a teendő rangsorában. A végrehajtásban egy-egy tagállamon belül és tagállamról tagállamra jelentős különbségek figyelhetők meg. A környezetre vonatkozó jogi szabályozás végrehajtásában uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten részt vevőket el kell látni a szabályozásban rejlő előnyök fokozottabb kiaknázásához és a végrehajtási folyamat jobb irányításához szükséges ismeretekkel, eszközökkel és képességekkel.
58. A környezet területét érintő nagyszámú kötelezettségszegési eljárás, panasz és petíció azt mutatja, hogy nemzeti szinten a fékek és ellensúlyok eredményes, működő rendszerére van szükség a végrehajtás nehézségeinek azonosításához és orvoslásához, emellett intézkedéseket kell tenni annak érdekében is, hogy a nehézségek eleve megelőzhetőek legyenek, például az érintett végrehajtásért felelős közigazgatási szervezetek és a szakértőknek kapcsolatot kell tartaniuk egymással a szakpolitikák kidolgozásának szakaszában. Ebben a vonatkozásban a 2020-ig tartó időszak erőfeszítéseinek nagy kulcsterületre összpontosítva kell törekedniük az előrelépésre.
59. Először is javítani kell a végrehajtásról szóló ismeretek összegyűjtésének és terjesztésének módjában, elősegítve ezáltal, hogy a nyilvánosság és a környezettel foglalkozó szakemberek teljes mértékben megértsék a környezetre vonatkozó uniós szabályozás célját és hasznát, illetve azt, hogy a nemzeti és a helyi közigazgatás hogyan valósítja meg az Unió kötelezettségvállalásait ⁽³⁾. A hozzáférhető online eszközök megfelelő használata hozzájárulhatna a cél eléréséhez. A végrehajtás tagállam-specifikus kihívásaira célzott segítségnyújtás lesz a válasz, az adott viszonyokhoz szabottan, hasonlóan ahhoz, ahogy ez az európai szemeszter keretében történik. Így például partnerségen alapuló végrehajtási megállapodások megkötésére kerül sor a Bizottság és az egyes tagállamok között olyan kérdések rendezésére, mint a végrehajtáshoz szükséges pénzügyi támogatás előteremtése vagy az előrehaladás nyomon követésére alkalmasabb információs rendszerek beszerzése. E megközelítés hatékonyságának maximalizálása érdekében a tagállamoknak adott esetben és igazgatási intézkedéseikkel összhangban ösztönözniük kell a helyi és regionális hatóságok részvételét. A jogszabályok helyi végrehajtásának javítása érdekében a Régiók Bizottsága és a Bizottság által bevezetett környezetvédelmi technikai együttműködési platform előmozdítja a párbeszédet és az információcserét.

⁽¹⁾ A környezetvédelmi vívmányok végre nem hajtásának költségei (COWI 2011).

⁽²⁾ Az uniós jog alkalmazásának ellenőrzéséről szóló 29. éves jelentés (2011) (COM(2012)0714).

⁽³⁾ COM(2012)0095.

60. Másodszor az Unió bővíteni fogja a vizsgálati és felügyeleti követelmények alkalmazási körét az uniós környezetjogban, és a meglévő struktúrákra alapozva uniós szinten tovább fogja fejleszteni a vizsgálattal kapcsolatos támogatási kapacitást, többek között a tagállami, segítségnyújtásra irányuló kérésekre való reagálás, az alapos aggodalomra okot adó helyzetek kezelése és az uniós szintű együttműködés megkönnyítése érdekében. Ösztönözni kell a szakértői értékelések és a bevált gyakorlatok megosztásának intenzívebb alkalmazását, valamint hogy a tagállamok kérésére megállapodások szülessenek a tagállamokon belüli közös vizsgálatok vonatkozásában.
61. Harmadszor szükség szerint javítani kell az uniós környezetjog alkalmazása kapcsán beérkező panaszok nemzeti szintű kezelésének és orvoslásának módján.
62. Negyedszer az uniós polgárok számára ténylegesen elérhetővé válik a környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos igazságszolgáltatás és a hatékony jogi védelem, összhangban az Aarhusi Egyezményvel, valamint a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésének és az Európai Unió Bíróságának közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatának köszönhető fejleményekkel. Ezenkívül a peres vitarendezés alternatívájaként ösztönzésben részesül a peren kívüli vitarendezés.
63. A környezetvédelmi irányítás általános színvonala az Unióban tovább fog emelkedni a környezetvédelemmel foglalkozó szakemberek – többek között állami jogtanácsosok, ügyészek, ombudsmanok, bírák és ellenőrök, például a környezetvédelmi jog alkalmazásáért és végrehajtásáért felelős tagállami hatóságok hálózata – közötti uniós és nemzetközi szintű együttműködés fokozása és e szakembereknek a bevált gyakorlatok megosztására való ösztönzése révén.
64. A Bizottság – azon túlmenően, hogy a tagállamoknak segítséget nyújt a rendelkezések betartásának fokozásához ⁽¹⁾ – továbbra is teljesíti feladatát annak érdekében, hogy a szabályozás megfeleljen a tudomány legújabb állásának, figyelembe vegye az uniós kötelezettségvállalások megvalósításával kapcsolatos tagállami szintű tapasztalatokat, valamint koherens és a célnak megfelelő legyen. Főszabályként, amennyiben a jogi kötelezettségek kellően egyértelműek és pontosak, illetve amennyiben a valamennyi tagállamban történő összehangolt alkalmazást ítélték a legmegfelelőbbnek a z uniós célok eléréséhez, ezek a jogi kötelezettségek rendeletekbe lesznek foglalva, azoknak ugyanis közvetlen és mérhető hatásuk van, és végrehajtásuk tekintetében kevesebb következetlenséghez vezetnek. A Bizottság fokozottabban fog eredménytáblákat és más olyan eszközöket alkalmazni, amelyekkel nyilvánosan figyelemmel kísérhető, hogy a tagállamok hol tartanak az egyes jogi aktusok végrehajtásában.
65. A környezetre vonatkozó uniós szabályozás előnyeinek a végrehajtás javítása révén való maximalizálása érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ig:
- egyértelmű információk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére az uniós környezetjog Aarhusi Egyezményvel összhangban történő alkalmazásának módjáról;
 - jobban betartsák a kifejezetten környezetre vonatkozó szabályozást;
 - valamennyi közigazgatási szinten betartsák az uniós környezetjogot, és biztosítva legyen a belső piac versenyfeltételeinek egyenlősége;
 - az állampolgárok bizalma megnőjön az uniós környezetjog és annak érvényesítése iránt;
 - érvényesíthető legyen az állampolgárokat és szervezeteiket megillető hatékony jogi védelem elve.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- biztosítva legyen, hogy a nemzeti szintű rendszerek aktívan terjesszék a környezetre vonatkozó uniós szabályozás végrehajtásának módjáról szóló információkat, és azokat az egyes tagállamok teljesítményének uniós szintű felülvizsgálata egészítse ki;
- adott esetben a helyi és regionális részvételt is magukban foglaló, partnerségen alapuló végrehajtási megállapodások jöjjenek létre önkéntes alapon a tagállamok és a Bizottság között;
- bővüljön a hatékony tagállami vizsgálatra és felügyeletre vonatkozó kötelező kritériumok köre az uniós környezetjogban, és a meglévő struktúrákra alapozva uniós szinten tovább fejlődjön a vizsgálattal kapcsolatos támogatási kapacitás, amelynek része az olyan, szakértői hálózatokat célzó támogatás, mint amelyet a környezetvédelmi jog alkalmazásáért és végrehajtásáért felelős tagállami hatóságok hálózata nyújt, illetve amelyet a vizsgálatok nagyobb hatékonysága és hatásossága érdekében a szakértői értékelések és a bevált gyakorlatok megosztásának intenzívebb alkalmazása támogat;
- nemzeti szinten következetes és hatékony mechanizmusok legyenek biztosítottak az uniós környezetjog alkalmazásával kapcsolatos panaszok kezelésére;

⁽¹⁾ COM(2008)0773.

- v. biztosítva legyen az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó nemzeti rendelkezések összhangja az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával, és ösztönzésben részesüljön a peren kívüli vitarendezés mint a környezettel kapcsolatban felmerülő jogviták békés és hatékony rendezésének eszköze.

5. sz. kiemelt célkitűzés: az uniós környezetpolitika ismeret- és tudományos alapjának javítása

66. Az uniós környezetpolitika alapját az uniós szabályozás végrehajtásával összefüggő környezetvédelmi monitoring, adatok, mutatók és értékelések, valamint formális keretek között végzett tudományos kutatások és civil tudományos kezdeményezések képezik. Már eddig is jelentős előrehaladás történt ezen ismeretanyag megszilárdításában, a tudatosság növelésében, valamint a politikai döntéshozók és a nyilvánosság figyelmének felkeltésében és bizalmának növelésében a politikákat – az elővigyázatosság elvének alkalmazása esetén is – alátámasztó tudományos alapok iránt. Ez tette könnyebbé számukra a komplex környezeti és társadalmi változások megértését.
67. Uniós és nemzetközi szinten lépéseket kell tenni a tudomány és a politikák közötti kapcsolódási felület, illetve az állampolgári szerepvállalás megerősítése és javítása érdekében, például tudományos főtanácsadók kijelölésével, ahogy a Bizottság és egyes tagállamok már most is teszik, illetve a tudományos ismereteknek a közpolitika számára feldolgozható formában történő közvetítésére szakosodott intézmények és szervek – például nemzeti környezetvédelmi ügynökségek, az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Környezeti Információs és Megfigyelő Hálózat – jobb kihasználása révén.
68. A jelenlegi fejlemények üteme és a jövő folyamatainak alakulásával kapcsolatos bizonytalanságok ismeretében azonban további lépéseket kell tenni ezen ismeret- és tudományos alap fenntartására és megszilárdítására, annak biztosítása érdekében, hogy az uniós politika ezután is a környezet állapotának, a lehetséges válaszlépéseknek és azok következményeinek alapos megértésén alapuljon.
69. Az elmúlt évtizedekben a környezeti információk és statisztikák gyűjtésének és felhasználásának módja uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten, valamint világszinten egyaránt javult. Az adatok gyűjtése és minősége azonban még mindig változó, és a források sokfélesége miatt az adatokhoz történő hozzáférés nehézkes lehet. Ezért folyamatos beruházásokra van szükség annak érdekében, hogy megbízható, összehasonlítható és garantált minőségű adatok álljanak rendelkezésre, és azokhoz a politika meghatározásában és végrehajtásában részt vevők hozzájárulhassanak. A környezeti információs rendszereket úgy kell kialakítani, hogy a későbbiekben felmerülő témakörökkel kapcsolatos új információkat könnyen be lehessen építeni. Tovább kell fejleszteni az egész Unióra kiterjedő elektronikus adatcserét, kellő rugalmasságot biztosítva új területek bevonásához.
70. A Közös Környezeti Információs Rendszer ⁽¹⁾ működési elvének – „tápláld be egyszer, használd sokszor” – szélesebb körű alkalmazása, valamint az INSPIRE ⁽²⁾ és a Copernicus ⁽³⁾ rendszer, illetve más európai környezeti információs rendszerek (például az Európai Biodiverzitási Információs Rendszer (BISE) és az Európai Víz Információs Rendszer (WISE)) szerinti közös, összeegyeztethető térinformáció-gyűjtési és -feldolgozási megközelítések és előírások hozzájárulni a párhuzamos erőfeszítések elkerüléséhez és bármely szükségtelen adminisztratív teher kiküszöböléséhez, ugyanez áll a különböző vonatkozó jogi aktusokból eredő jelentéstételi kötelezettségek ésszerűsítésére is. További fejlődés szükséges a – többek között a hulladékokra vonatkozó – statisztikai adatok elérhetősége és harmonizációja területén. A tagállamoknak a nyilvánosság számára hozzáférhetőbbé kellene tenniük a tervek, programok és projektek (például környezeti vagy stratégiai hatásvizsgálatok révén történő) környezeti hatásainak felmérése érdekében összegyűjtött információkat.
71. Az ismeretekben még mindig jelentős hiányosságok vannak, köztük olyanok is, amelyek a hetedik környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzései szempontjából lényegesek. Az e hézagok betöltéséhez szükséges további adatgyűjtési és kutatási beruházások nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a hatóságok és a vállalkozások szilárd – a társadalmi, gazdasági és környezeti hasznokat és költségeket híven tükröző – ismeretekre alaphassák döntéseiket. Öt fontos hiányosság különös figyelmet érdemel:
- (1) A környezeti változások bonyolult kérdéseket vetnek fel – például az éghajlatváltozás és a természeti katasztrófák hatásait, a fajvesztésnek az ökoszisztéma-szolgáltatásokra ható következményeit, a környezeti küszöbértékeket és az ökológiai fordulópontokat illetően –, amelyek jobb megértéséhez a hiányzó adatok és ismeretek fejlett kutatások révén történő kiegészítésére és megfelelő modellezési eszközökre van szükség. Noha a rendelkezésre álló tudományos eredmények alapján teljes mértékben indokolt elővigyázatossági intézkedéseket tenni ezeken a területeken, a legmegfelelőbb válaszlépések kidolgozásához további kutatásokra van szükség bolygónk korlátait, a rendszerkockázatokat és társadalmunk azon képességét illetően, hogy mindezekkel megbirkózzon. Ennek részeként beruházásokat kell eszközölni a hiányos adatok és ismeretek kiegészítésére, az ökoszisztéma-szolgáltatások feltérképezésére és értékelésére, valamint annak megértésére érdekében, hogy a biodiverzitás e szolgáltatásokat hogyan támogatja, és hogy a biodiverzitás hogyan alkalmazkodik az éghajlatváltozáshoz, valamint hogy a biodiverzitás csökkenése miként érinti az emberi egészséget;

⁽¹⁾ COM(2008)0046.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 911/2010/EU rendelete (2010. szeptember 22.) az európai Föld-megfigyelési programról (GMES) és annak kezdeti működéséről (2011–2013) (HL L 276., 2010.10.20., 1. o.) és COM(2013)0312 javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Copernicus program létrehozásáról és a 911/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

- (2) Az inkluzív zöld gazdaságra való átálláshoz kellően figyelembe kell venni a társadalmi-gazdasági és a környezeti tényezők kölcsönhatásait. Ahhoz, hogy a politikai kezdeményezések fokozottabban szolgálhassák az erőforrás-hatékonyságot és a környezet tehermentesítését, érdemes jobban megértenünk a fenntartható fogyasztási és termelési mintákat, valamint azt, hogy a cselekvéssel járó költségek és hasznok, illetve a cselekvés mellőzésével járó költségek hogyan vehetők még pontosabban számításba, hogy az egyén és a társadalom viselkedésének változásai hogyan járulnak hozzá a környezeti eredményekhez, és hogy az európai környezetet hogyan befolyásolják a világszintű folyamatok;
- (3) Még mindig vannak bizonytalanságok a tekintetben, hogy az endokrin diszruptorok, a vegyi anyagok együttes hatásai, a termékekben lévő bizonyos vegyi anyagok és bizonyos nanoanyagok hogyan hatnak az emberi egészségre és milyen környezeti következményekkel járnak. Az ismeretek terén fennmaradt hiányosságok kiegészítése révén felgyorsítható a döntéshozatal, és a vegyi anyagokkal kapcsolatos joganyag úgy fejleszthető tovább, hogy az jobban összpontosuljon az aggodalomra okot adó területekre, továbbá ösztönzés révén segítse egy vegyi anyagok használatára vonatkozó fenntarthatóbb megközelítés kialakítását. A nanoanyagokkal kapcsolatos átláthatóság és szabályozói felügyelet javítása érdekében fontolóra kell venni egy egész Unióra kiterjedő adatbázis létrehozását. Az emberi egészségre és a környezetre ható környezeti tényezők és kitétségi szintek jobb megértése megelőző politikai cselekvésekre adna lehetőséget. A konkrét aggályok által indokolt esetben végzett célzott emberi biomonitoring átfogóbb képet adhat a hatóságoknak a népesség – különösen a népesség érzékeny csoportjai, például a gyermekek – szennyező anyagoknak való aktuális kitétségéről, és alaposabb tudományos eredménnyel szolgálhat a megfelelő válaszlehetőségek kialakításához;
- (4) A veszélyes anyagoknak való kitétség – különösen sebezhető csoportok, többek között a gyermekek és a várandós nők veszélyes anyagoknak való kitétsége – minimalizálásával kapcsolatos átfogó megközelítés kialakítása érdekében a vegyi anyag-kitétségre és toxicitásra vonatkozóan átfogó tudásbázis létrehozására kerül sor. Ez, valamint a vizsgálati és kockázatértékelési módszerekre vonatkozó iránymutatások kidolgozása fel fogja gyorsítani a hatékony és megfelelő döntéshozatalt, ami pedig serkentőleg hat az innovációra és a fenntartható helyettesítő anyagok – többek között nem kémiai megoldások – kifejlesztésére;
- (5) Ahhoz, hogy valamennyi ágazat hozzájáruljon az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, világos képet kell alkotni az üvegházhatású gáz kibocsátással kapcsolatos mérésekről, monitoringról és adatgyűjtésről, amely kép jelenleg nem teljes az egyes kulcsfontosságú ágazatok tekintetében.

A „Horizont 2020” keretprogram a különböző területeken és tudományágakban az Unióban és nemzetközi szinten rendelkezésre álló erőforrások és ismeretek egyesítése révén lehetőséget fog teremteni a kutatási erőfeszítések összpontosítására és Európa innovációs lehetőségeinek kibontakoztatására.

72. A technológiának a politikai döntéshozatalnál gyorsabb fejlődése által – például a nanoanyagok és a hasonló tulajdonságokkal rendelkező anyagok, a nem hagyományos energiaforrások, a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás és az elektromágneses hullámok kapcsán – felvetett új és jövőbeli kérdések kockázatkezelési kihívást jelentenek, és konfliktust eredményezhetnek az érdekek, szükségletek és elvárások között. Ez pedig a nyilvánosságban aggodalmat kelthet, és az új technológiákkal szemben ellenérzést válthat ki. Ezért szélesebb körű, nyíltabb társadalmi vitára van szükség a környezeti kockázatokról és arról, hogy milyen kompromisszumokat vagyunk hajlandók elfogadni, tudván, hogy a felmerülő kockázatokról és azok kezeléséről rendelkezésre álló információk esetenként hiányosak vagy bizonytalanok. A környezetkockázat-kezelés következetes megközelítése révén megnő az Unió azon képessége, hogy kellő időben azonosítsa a technológiai fejleményeket és reagáljon azokra, miközben a nyilvánosságot is megnyugtatja.
73. Az uniós környezetpolitika ismeret- és tudományos alapjának fejlesztése érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program 2020-ig biztosítja:
- ahogy a politikai döntéshozók és az érdekelt felek információ szempontjából biztosabb alappal rendelkezzenek a környezet- és éghajlat-politika kialakításához és végrehajtásához, beleértve az emberi tevékenységek környezetvédelmi hatásainak és a cselekvés költségei és hasznai, valamint a nem cselekvés költségei felmérésének megértését;
 - ahogy újonnan felmerülő környezeti és éghajlat-változási kockázatok számottevően jobb megértését és képességet ezek értékelésére és kezelésére;
 - ahogy megerősítést nyerjen a környezettudomány és -politika közötti kapcsolódási felület, beleértve az állampolgárok adatokhoz való hozzáférését és a civil tudomány hozzájárulásait is;
 - ahogy az Unió és tagállamai befolyása fokozódjon a nemzetközi tudomány-politikai fórumokon a nemzetközi környezetpolitika tudásalapjának fejlesztése érdekében.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- az uniós és tagállami szintű kutatási erőfeszítések össze legyenek hangolva és a környezettel kapcsolatos ismeretek fő hiányosságaira összpontosuljanak, a környezeti fordulópontokon és a bolygó korlátain való túllépés kockázataira is kiterjedően, továbbá megosszák és elősegítik azokat;
- következetes és integrált megközelítés jusson érvényre a kockázatkezelésben, különös tekintettel az új és megjelenőben lévő politikai területek és a kapcsolódó kockázatok értékelésével és kezelésével, valamint a szabályozási válaszok megfelelőségével és koherenciájával kapcsolatosan. Ezáltal elősegíthető az új termékek, folyamatok és technológiák kockázataira irányuló kutatás további ösztönzése;

- iii. egyszerűbbé, ésszerűbbé és korszerűbbé váljon a környezeti és éghajlat-változási adatok és információk gyűjtése, kezelése, megosztása és újrafelhasználása, beleértve egy Közös Környezetvédelmi Információs Rendszer kialakítását és alkalmazását is;
- iv. a vegyianyag-kitettségére és toxicitására vonatkozóan átfogó tudásbázis kerüljön kifejlesztésre, amely lehetőleg állatkísérletektől mentesen generált adatokra hagyatkozik. Folytatódjon az Unió humán és környezeti biomonitoringra irányuló összehangolt megközelítés, adott esetben a kutatási protokollok és értékelési kritériumok szabványosítását is beleértve;
- v. a nemzetközi, uniós és tagállami szintű együttműködés intenzívebbé váljon a környezetvédelmi és tudomány-politikai kapcsolódási felületeken.

6. sz. kiemelt célkitűzés: a környezet- és éghajlat-politikával összefüggő beruházások feltételeinek biztosítása és a környezeti externáliák kezelése

74. Az e hetedik környezetvédelmi cselekvési programon belül részletezett célkitűzések eléréséhez szükséges erőfeszítések megfelelő állami- és magánfinanszírozású beruházásokat igényelnek. Ugyanakkor, miközben sok ország küzd nehézségekkel a gazdasági és pénzügyi válság miatt, a gazdasági reformok és az államadósság-csökkentés kényszere új lehetőségeket is teremt arra, hogy gyors léptekkel haladjunk az erőforrás-hatékony, biztonságos és fenntartható karbonszegény gazdaság felé.
75. Jelenleg nehéz beruházásokat vonzani bizonyos területekre, különösen azért, mivel a piaci árjelzések hiányoznak, vagy torzulnak azáltal, hogy a környezeti költségek nincsenek figyelembe véve, vagy hogy állami támogatásban részesülnek a környezetre nézve káros tevékenységek.
76. Az Uniónak és a tagállamoknak megfelelő körülményeket kell kialakítaniuk a piaci externáliák megfelelő kezelése érdekében, többek között azáltal, hogy a magánszektor megfelelő árjelzésekkel látják el, figyelemmel a lehetséges kedvezőtlen társadalmi hatásokra is. Ehhez következetesebben kell alkalmazni a „szennyező fizet” elvét, különösen azáltal, hogy fokozatosan megszüntetik a környezeti szempontból káros támogatásokat uniós és tagállami szinten, a Bizottság irányítása mellett, cselekvésközpontú szemléletmódot alkalmazva, egyebek mellett az európai szemeszter révén, és figyelembe véve az erőforrások fenntartható felhasználását támogató olyan fiskális intézkedéseket, mint amilyen például az adózás alapjának a munkától a szennyezés felé való eltolása. Ahogy merülnek ki a természeti erőforrások, úgy nő a tulajdonlásukkal vagy kizárólagos használatukkal járó gazdasági hozam és haszon. A túlzott hozam megakadályozása és az externáliák figyelembevétele érdekében történő közbeavatkozás hatékonyabbá teheti ezen erőforrások használatát, hozzájárulhat a piactorzulások elkerüléséhez, és gyarapíthatja a költségvetési bevételeket. A környezet- és éghajlat-politika kiemelt célkitűzései az európai szemeszter keretében, többek között kulcsmutatók révén is előmozdításra kerülnek olyan esetben, amikor e prioritások relevánsak azon tagállam fenntartható növekedési kilátásai szempontjából, amely az ajánlások címzettje. Más, piaci alapú eszközöket is – például az ökoszisztéma-szolgáltatások utáni díjfizetést – szélesebb körben kellene alkalmazni uniós és nemzeti szinten a magánszektor érdekeltté tétele és a természeti tőkével való fenntartható gazdálkodás érdekében.
77. A magánszektorra arra is ösztönözni kell – különös tekintettel a kkv-kra –, hogy az Unió új pénzügyi kerete adta lehetőségekkel élve fokozza részvételét a környezeti és éghajlat-politikai célkitűzések elérésére irányuló erőfeszítésekben, különösen az ökoinnovációs tevékenységeket és az új technológiák alkalmazását illetően. Ezenkívül az ökoinnovációs állami- és magánkezdeményezéseket olyan európai innovációs partnerségekkel kell előmozdítani, mint amilyen például a vízzel kapcsolatos európai innovációs partnerség⁽¹⁾. A magánszektornak a környezeti – különösen a biodiverzitással és az éghajlatváltozással kapcsolatos – beruházások finanszírozásához való hozzáférést várhatóan megkönnyíti az innovációs finanszírozási eszközök⁽²⁾ új kerete. Az európai vállalkozásokat még inkább arra kell ösztönözni, hogy pénzügyi beszámolójuk részeként a meglévő uniós szabályozásban⁽³⁾ előírtakon túlmenően is közöljenek környezeti információkat.
78. A 2014–2020-as időszakra szóló uniós többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslataiban a Bizottság a környezet- és éghajlat-politikai célkitűzéseket fokozottabban érvényre juttatta valamennyi uniós finanszírozási eszközben, annak érdekében, hogy a tagállamoknak lehetőségeket teremtsen a kapcsolódó célkitűzések elérésére. Javaslattal tett továbbá arra, hogy legalább 20 %-ra emelkedjen az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások részaránya az összköltségvetésen belül. Az olyan kulcsfontosságú politikai területeket illetően, mint a mezőgazdaság, a vidékfejlesztés és a kohéziós politika, fokozottan kell támogatni a környezetre kedvezően ható közjavak és -szolgáltatások nyújtását, a finanszírozást pedig a környezethez kapcsolódó előzetes feltételekhez – többek között támogató (kísérő) intézkedésekhez – kell kapcsolni. Ennek biztosítania kell, hogy a pénzügyi eszközöket hatékonyabban és a környezetvédelmi és éghajlathoz kapcsolódó célkitűzésekkel összhangban használják fel. E javaslatok célja, hogy az uniós politikák végrehajtása koherens finanszírozás mellett történjen, és további pénzügyi eszközöket fordítsanak a környezeti és éghajlat-változási célokra annak érdekében, hogy a helyszínen kézzelfogható és koherens eredményeket produkáljanak.
79. A környezeti és éghajlat-változási megfontolások említett általános érvényre juttatásán túlmenően a LIFE program⁽⁴⁾ lehetővé teszi a finanszírozások kombinálhatóságát, jobban igazodhatnak a politikai prioritásokhoz, ezáltal céltudatosabban és költséghatékonyabban állíthatók a környezeti és éghajlat-változási intézkedések szolgálatába, számos különböző projekt, köztük „integrált projektek” kifejlesztése révén.

(1) COM(2012)0216.

(2) COM(2011)0662.

(3) COM(2011)0681.

(4) A környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat (COM(2011)0874, 2011/0428(COD)).

80. További beruházási forrást jelent a 2012-es Növekedési és Munkahely-teremtési Paktum részeként az Európai Beruházási Banknak (EBB) juttatott többlettőke⁽¹⁾, amelyet az Unió környezetvédelmi és éghajlat-változási célkitűzéseivel összhangban kell felhasználni.
81. A 2007–2013-as programozási időszak tapasztalata azt mutatja, hogy noha jelentős pénzforrások állnak rendelkezésre környezeti célokra, a kezdeti években igen változó mértékben vették őket igénybe valamennyi szinten, potenciálisan veszélyeztetve az elfogadott célkitűzések és célértékek teljesítését. Annak érdekében, hogy ez ne ismétlődjön meg, a környezeti és éghajlat-politikai célkitűzéseket a tagállamoknak be kell építeniük gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú finanszírozási stratégiáikba és programjaikba, kiemelten kell kezelniük a környezet- és éghajlat-politikai finanszírozás igénybevételét, és meg kell erősíteniük a végrehajtó szervek azon képességét, hogy költséghatékony és fenntartható beruházásokat eszközöljenek, ezáltal biztosítva e területeken történő beruházásokhoz szükséges megfelelő pénzügyi támogatást.
82. Ezenkívül nehézne bizonyult a biodiverzitással és az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások nyomon követése. Az e célkitűzések felé tett előrehaladás értékelésére uniós és tagállami szintű nyomonkövetési és jelentéstételi rendszert kell létrehozni. Egy ilyen rendszer létrehozása fontos az éghajlatváltozásra és a biodiverzitásra vonatkozó többoldalú megállapodások kapcsán az Unió által összességében tett erőfeszítések szempontjából. Ezzel összefüggésben az Unió részt fog venni abban a kormányközi folyamatban, amelyet a Rio+20 indított, és amelynek célja a finanszírozási igények felmérése és a fenntartható fejlődés finanszírozásának eredményes stratégiájára vonatkozó javaslatok benyújtása.
83. Folytatni kell a gazdasági fejlődés monitoringját szolgáló mutatók kidolgozását, amelyek kiegészítik a bruttó hazai terméket (GDP) vagy azon túlmutatnak. Az átlátható, fenntartható beruházás a környezeti javak értékének helyes felbecsülését feltételezi. Ahhoz, hogy megfelelő tájékozottságon alapuló politikai és beruházási döntések szülessenek – más kapcsolódó ösztönzőkkel egyetemben –, további erőfeszítéseket kell tenni ökoszisztémáink értékének és kimerülésük költségének felmérésére. Erőteljesebben kell dolgozni egy – a természeti tőkére és az ökoszisztéma-szolgáltatások fizikai és monetáris elszámolására is kiterjedő – környezeti számviteli rendszer kidolgozásán. Ez egybevág a Rio+20 azon következtetésével, hogy nagyobb mérvű előrehaladásra van szükség a jólétnek és a fenntarthatóságnak a GDP-n túlmutató mérése tekintetében.
84. A környezet- és éghajlat-politikai beruházások és a környezeti externáliák kezelése érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ig:
- a) a környezet- és éghajlat-politikai célkitűzések költséghatékonyan kerüljenek megvalósításra, és megfelelő finanszírozás álljon a háttérükben;
 - b) megnőjön a környezeti és éghajlat-változási kiadások állami és magánszektor általi finanszírozása.
 - c) a politikák kialakítása és a beruházások során megfelelően értékeljék és figyelembe vegyék a természeti tőke és az ökoszisztéma-szolgáltatások értékét, valamint azok romlásának költségeit.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- minden környezeti szempontból káros támogatást haladéktalanul szüntessenek meg uniós és tagállami szinten, és a nemzeti reformprogramokon keresztül tegyenek jelentést az előrelépésekről; egyre inkább piaci alapú eszközök kerüljenek alkalmazásra, mint például a tagállamok adópolitikái, az árképzés és a díjkötelezettség, és bővídjön a zöld termékek és szolgáltatások piaca, kellő tekintettel a lehetséges kedvezőtlen társadalmi hatásokra, cselekvésközpontú megközelítést alkalmazva, a Bizottság támogatása és monitoringja mellett, többek között az európai szemeszter révén;
- könnyebbé váljon az innovatív pénzügyi eszközök fejlesztése és az azokhoz való hozzáférés, valamint az ökoinnováció finanszírozása;
- a gazdasági, társadalmi és területi kohézió előmozdítása érdekében a szakpolitikákban és finanszírozási stratégiákban kellően nyilvánuljanak meg a környezeti és éghajlat-változási prioritások;
- külön erőfeszítések történjenek a környezetpolitikai cselekvés uniós finanszírozásának maradéktalan és hatékony felhasználása érdekében, többek között a 2014–2020-as uniós többéves pénzügyi keretből való gyors lehívás alkalmazásával, valamint a költségvetés legalább 20 %-ának az éghajlatváltozás enyhítésére és a hozzá való alkalmazkodásra fordításával, ami az éghajlat-politikai cselekvések általános érvényesítésével, a finanszírozás egyértelmű mérföldkövekhez és célértékekhez kapcsolásával, monitoringgal és jelentéstétellel oldható meg;
- kialakításra és alkalmazásra kerüljön a környezettel – és különösen az éghajlatváltozással és a biodiverzitással – kapcsolatos uniós költségvetési kiadások bejelentésére és nyomon követésére szolgáló rendszer;
- a környezeti és éghajlat-változási megfontolások az európai szemeszter folyamatában is érvényre jussanak olyan esetekben, amikor relevánsak egy adott tagállam fenntartható növekedési kilátásai szempontjából, és alkalmasak arra, hogy országspecifikus ajánlások részét képezzék;

⁽¹⁾ Az Európai Tanács 2012.június 29-i következtetései (EUCO 76/2012).

- vii. fejlődésünk fenntarthatóságának nyomon követésére alternatív – a GDP-t kiegészítő és azon túlmutató – mutatók kerüljenek kidolgozásra és alkalmazásra, és további munkára kerüljön sor a gazdasági mutatóknak a környezeti és társadalmi mutatókkal – többek között a természeti tőkére vonatkozó számviteli eljárások révén – történő integrálására;
- viii. továbbfejlesszék és ösztönözzék az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal kapcsolatos programokra fordítandó kifizetések rendszerét;
- ix. olyan ösztönzőket és módszereket hozzanak létre, amelyek arra ösztönzik a vállalatokat, hogy mérjék fel vállalkozásuk környezeti költségeit és a környezeti szolgáltatások felhasználásából származó hasznukat, továbbá éves jelentéseik részeként tegyenek közzé környezeti információkat. Ösztönözzék a vállalatokat, hogy megfelelő gondossággal járjanak el az ellátási láncukon belül.

7. sz. kiemelt célkitűzés: a környezetvédelem integrációjának és a szakpolitikák koherenciájának növelése:

- 85. Noha a környezetvédelmi megfontolásoknak a többi uniós politikában és tevékenységben való érvényre juttatása 1997 óta a Szerződésben előírt követelmény, Európa környezetének általános állapota arra utal, hogy az eddig elért eredmények, bár egyes területeken elismerésre méltók, mégsem voltak elegendők a negatív folyamatok megfordításához. A hetedik környezetvédelmi cselekvési program számos kiemelt célkitűzésének megvalósításához a környezeti és éghajlat-változási megfontolásoknak még jobban érvényre kell jutniuk a többi szakpolitikában, és egyszerre többféle haszonnal jár, egységesebb és összefüggőbb politikai megközelítésmódra lesz szükség. Ennek hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a nehéz kompromisszumos helyzetek már az elején kezelhetők legyenek, ne pedig csak a végrehajtási szakaszban, és hogy az elkerülhetetlen hatásokat eredményesebben lehessen mérsékelni. A megfelelő célok teljesítésének biztosítása érdekében időben ki kell fejleszteni a szükséges intézkedéseket. A stratégiai környezeti vizsgálatról szóló irányelv⁽¹⁾ és a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó irányelv⁽²⁾, ha helyesen alkalmazzák őket, hatékony eszközök annak biztosítására, hogy a tervekben, programokban és projektekben érvényre jussanak a környezetvédelmi követelmények.
- 86. A helyi és regionális hatóságoknak – tekintve, hogy általában ők döntenek a szárazföldi és tengeri területek használatáról – különösen fontos szerepük van a környezeti hatások vizsgálatában, a környezet védelmében, valamint a természeti tőke védelmében és megőrzésében, ami által az éghajlatváltozás hatásaival és a természeti katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet is növelik.
- 87. Az energiahálózatok és a közlekedési hálózatok tervezett bővítése – beleértve a tengeri infrastruktúrákét is – csak a természetvédelemmel és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos igényekkel és kötelezettségekkel összhangban történhet. A zöld infrastruktúráknak a kapcsolódó tervekbe és programokba való beépítése hozzájárulhat az élőhelyek széttagolódásának megelőzéséhez és az ökológiai folytonosság megőrzéséhez és helyreállításához, az ökoszisztémák ellenálló képességének növeléséhez, és ezáltal ahhoz, hogy az ökoszisztéma-szolgáltatások – beleértve a szénmegkötést és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást is – továbbra is rendelkezésre álljanak, az emberek számára egészségesebb környezetet és pihenő tereket biztosítva.
- 88. A hetedik környezetvédelmi cselekvési programnak több kiemelt célkitűzése a környezeti megfontolások általános érvényre juttatását szolgálja. A Bizottság azonban a KAP, a közös halászati politika, a transeurópai hálózatok és a kohéziós politika reformjára vonatkozó javaslataiba további intézkedéseket foglalt a környezeti megfontolások érvényre juttatása és a fenntarthatóság érdekében. A hetedik környezetvédelmi cselekvési program sikerének feltétele, hogy a szóban forgó szakpolitikák is hozzájáruljanak a környezettel kapcsolatos célértékek és célkitűzések eléréséhez. Ugyanígy az elsősorban környezetjavító célú erőfeszítéseket lehetőség szerint úgy kell megtervezni, hogy járulékosan más szakpolitikákra nézve is előnyökkel járjanak. Az ökoszisztémák helyreállítását szolgáló erőfeszítések fő célja lehet például az élőhelyek és a fajok védelme és a szénmegkötés, míg járulékosan hasznosak lehetnek olyan ökoszisztéma-szolgáltatásokra nézve, amelyek sok gazdasági ágazat számára létfontosságúak – ilyen például a beporzás és a víztisztítás a mezőgazdaság számára –, és ezenkívül zöld munkahelyeket is teremthetnek.
- 89. A környezeti megfontolások fokozottabb érvényre juttatása és a politikai koherencia növelése érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ig:
 - a) az ágazati politikákat a környezettel és az éghajlattal kapcsolatos vonatkozó célértékek és célkitűzések elérésére törekedve dolgozzák ki és hajtsák végre uniós és tagállami szinten.
 Ennek feltétele különösen, hogy:
 - i. az uniós és tagállami szintű politikai kezdeményezések – beleértve a meglévő politikák felülvizsgálatait és reformjait, valamint az új kezdeményezéseket is – környezeti és éghajlat-változási feltételeket és ösztönzőket is tartalmazzanak;
 - ii. koherenciájuk és eredményességük biztosítása érdekében a politikai kezdeményezések képezzék előzetes környezeti, társadalmi és gazdasági hatásvizsgálat tárgyát, megfelelő uniós és a tagállami szinten;
 - iii. teljes körűen kerüljön végrehajtásra a stratégiai környezeti vizsgálatról és a környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelvet;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról. (HL L 197., 2001.7.21., 30. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról. (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

- iv. a következtetesség és koherencia javítása érdekében, a környezetvédelmi vívmányok végrehajtásának tapasztalataihoz kapcsolódó, utólagos értékelésre vonatkozó információk kerüljenek felhasználásra;
- v. foglalkozzanak a potenciális kompromisszumokkal valamennyi politika terén a szinergiák maximalizálása érdekében, továbbá azért, hogy elkerüljék, csökkentsék vagy lehetőség szerint orvosolják a nem tervezett negatív környezeti hatásokat.

SZEMBENÉZÉS A HELYI, REGIONÁLIS ÉS GLOBÁLIS KIHÍVÁSOKKAL

8. sz. kiemelt célkitűzés: az uniós városok fenntarthatóságának javítása

90. Az Unióban nagy a népsűrűség, és 2020-ra várhatóan az Unió lakosságának 80 %-a városi és városkörnyéki területeken fog élni. Vagyis az életminőséget közvetlenül fogja befolyásolni a városi környezet állapota. A városok környezeti hatása ráadásul messze túllép fizikai határaikon, hiszen élelmiszer-, energia-, terület- és erőforrás-szükségeik kielégítése, valamint hulladékkezelésük nagyban függ a városkörnyéki és vidéki térségektől.
91. A városok nagy része ugyanazoktól a környezeti problémáktól szenved, amelyek többek között: a levegőminőséggel kapcsolatos aggodalmak, a nagyfokú zajszenyezés, közlekedési torlódások, az üvegházhatású gáz kibocsátás, a biodiverzitás csökkenése és degradációja, a vízhiány, az árvizek és a viharok, a zöldfelületek csökkenése, a szennyezett területek, a barnamezők és a nem megfelelő hulladék- és energiakezelés. Ugyanakkor az Unió városai diktálják a városi fenntarthatóság normáit, és gyakran járnak élen a környezeti kihívások innovatív megoldásában ⁽¹⁾, többek között az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó erőforrás-hatékonysági és zöld gazdasági kezdeményezésekkel összefüggésben. A környezeti fenntarthatóság egyre több európai város városfejlesztési stratégiájának központi eleme.
92. Az Unióban a növekvő urbanizáció megnövelte a városi térségek természeti környezetének jelentőségével kapcsolatos tudatosságot. Egyre nyilvánvalóbbá válik a biodiverzitás olyan fellépések révén történő megőrzése, mint amilyen a természet helyreállítása a városi környezetben vagy a városi tájépítészet. Az európai városoknak a biodiverzitás tekintetében nyújtott teljesítményét értékelni és javítani kell. Ez az értékelés történhet városi biodiverzitási mutatóval, például a 2010-ben Nagoyában a biodiverzitásról tartott ENSZ-konferencián bemutatott szingapúri mutatóval.
93. Az uniós polgárok – akár városban, akár vidéken laknak – számos olyan uniós szakpolitikának és kezdeményezésnek látják előnyét, amely a városi területek fenntartható fejlődését szolgálja. Az ilyen jellegű fenntartható fejlődéshez azonban a közigazgatási szintek közötti és a közigazgatási határokon átvívelő, eredményes és hatékony koordinációra van szükség, és arra, hogy a regionális és helyi hatóságokat következetesen bevonják a városi környezet minőségét érintő politikák tervezésébe, megfogalmazásába és fejlesztésébe. A nemzeti és regionális szintű koordinációs mechanizmusoknak a következő finanszírozási időszak Közös Stratégiai Keretében javasolt továbbfejlesztése, valamint a „városfejlesztési hálózat” ⁽²⁾ létrehozása ezt a célt fogja szolgálni, továbbá növelni fogja az érdekcsoportok és a nyilvánosság részvételét az őket érintő döntésekben. A helyi és regionális hatóságoknak előnye származna a környezeti adatgyűjtés és -kezelés ésszerűsítésére, valamint az információ és a bevált gyakorlatok cseréjének megkönnyítésére szolgáló eszközök továbbfejlesztéséből, valamint a környezetjog uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű végrehajtásának javítását szolgáló erőfeszítésekből is ⁽³⁾. Ez összhangban van a Rio+20 annak előmozdítására tett kötelezettségvállalásával, hogy a fenntartható városok és városi lakóövezetek tervezése, építése és irányítása integrált megközelítést kövessen. A város- és területrendezés integrált – vagyis a gazdasági, társadalmi és területi kihívásokon kívül a hosszú távú környezeti szempontokat is messzemenően figyelembe vevő – megközelítései elengedhetetlenek ahhoz, hogy a városi közösségek fenntartható, hatékony és egészséges lakó- és munkakörnyezetet biztosítsanak.
94. Az Uniónak továbbra is támogatnia és adott esetben bővítenie kellene azokat a meglévő kezdeményezéseket, amelyek támogatják a városok innovációját, bevált gyakorlatait, a kapcsolattartást és az eszmecserét, és amelyek arra ösztönzik a városokat, hogy bemutassák a fenntartható városfejlesztésben betöltött vezető szerepüket ⁽⁴⁾. Az Unió intézményeinek és a tagállamoknak meg kellene könnyíteniük és ösztönözniük kellene a kohéziós politika keretében és az egyéb forrásokból szerezhető uniós finanszírozás igénybevételét azon erőfeszítések támogatására, amelyeket a városok a fenntartható városfejlesztés, a tudatosság-növelés és a helyi szereplők részvételre ösztönzése érdekében tesznek ⁽⁵⁾. A városokra irányadó fenntarthatósági kritériumok – a tagállamokkal és egyéb releváns érdekelt felekkel való konzultációkból származó információkat figyelembe vevő – kidolgozása és elfogadása viszonyítási alapot teremtene az ilyen kezdeményezésekhez, és előmozdítaná a fenntartható városfejlesztés koherens, integrált megközelítését ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Lásd például „A jövő városai” című jelentést (Európai Bizottság, 2011) és az SWD(2012)0101 dokumentumot.

⁽²⁾ COM(2011)0615.

⁽³⁾ Ezekre példa az európai vízügyi információs rendszer (WISE), az európai biodiverzitási információs rendszer (BISE) és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás európai platformja (CLIMATE-ADAPT).

⁽⁴⁾ Ilyen kezdeményezés például az intelligens városokra és közösségekre vonatkozó európai innovációs partnerség COM(2012)4701, az Európa Zöld Fővárosa díj és a „Városi Európa” közös kutatási programozási kezdeményezés.

⁽⁵⁾ A Bizottság javaslatot tett arra, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) tagállamonként legalább 5 %-ot az integrált fenntartható városfejlesztés finanszírozása céljára különítsenek el.

⁽⁶⁾ Ennek a megközelítésnek figyelembe kell vennie a helyi Agenda 21-hez hasonló, működő kezdeményezéseket és az egyéb bevált gyakorlatokat.

95. Az Unió városainak fenntarthatóbbá tétele érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ig:

- a) az Unió városainak többsége a fenntartható várostervezés és -építészet érdekében célirányos politikát hajtson végre, beleértve a városi tömegközlekedést és mobilitást, a fenntartható épületeket, az energiahatékonyságot és a városi biodiverzitás megőrzését érintő innovatív megközelítéseket;

Ennek feltétele különösen, hogy:

- i. a városok környezeti teljesítményének értékelése céljából, a gazdasági, társadalmi és területi hatások figyelembevételével kritériumrendszer kerüljön elfogadásra;
- ii. a városok tájékoztatást kapjanak a városi fenntarthatóság javítását szolgáló intézkedések finanszírozásáról, és könnyebben hozzájussanak az ilyen finanszírozáshoz;
- iii. uniós és nemzetközi szinten osszák meg a városok az innovatív és fenntartható városfejlesztéssel kapcsolatos bevált gyakorlataikat;
- iv. A folyamatban lévő európai uniós kezdeményezések és hálózatok kapcsán dolgozzanak ki és nyújtsanak be közös megközelítést arra vonatkozóan, hogy miként lehetne még jobban hozzájárulni a városi környezet javításához a várostervezés olyan célokkal való összekapcsolása révén, mint amilyenek az erőforrás-hatékonysághoz, az innovatív, biztonságos és fenntartható, karbonszegény gazdasághoz, a fenntartható városi terület-felhasználáshoz, a fenntartható városi mobilitáshoz, a városi biodiverzitás kezeléséhez és megőrzéséhez, az ökoszisztéma ellenálló képességéhez, a vízgazdálkodáshoz, az emberi egészséghez, a nyilvánosság döntéshozatalban való részvételéhez, a környezettel kapcsolatos képzéshez és a környezettudatossághoz kapcsolódó célok.

9. sz. kiemelt célkitűzés: a nemzetközi környezettel és éghajlattal kapcsolatos kihívások hatékonyabb uniós kezelése.

96. Az erőforrások fenntartható használatának biztosítása jelenleg a világ előtt álló egyik legsürgetőbb kihívás, egyúttal pedig kulcsfontosságú a szegénység felszámolása, illetve a világ fenntartható jövőjéről való gondoskodás szempontjából⁽¹⁾. A Rio+20-on a világ vezetői megerősítették egyrészt a fenntartható fejlődés, másrészt pedig az az iránti elkötelezettségüket, hogy gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból egyaránt biztosítsák a bolygó fenntartható jövőjét a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára. Egyúttal elismerték, hogy az inkluzív és zöld gazdaság a fenntartható fejlődés megvalósításának fontos eszköze. A Rio + 20-on elhangzott, hogy tekintettel a népesség növekedésére és a világ urbanizálódására, az ilyen kihívások kezeléséhez nemzetközi szinten kell cselekedni számos olyan területen, mint például a vizek, az óceánok, a földterületek és az ökoszisztémák fenntarthatósága, az erőforrás-hatékonyság (és különösen a hulladékgazdálkodás), a vegyi anyagok megfelelő kezelése, az energetikai fenntarthatóság és az éghajlatváltozás. További intézkedéseket tesz szükségessé a környezeti szempontból káros támogatások, köztük a fosszilis üzemanyagok támogatásának fokozatos felszámolása is. E kötelezettségvállalások helyi, nemzeti és uniós szintű fellépések útján történő végrehajtásán felül az Unió proaktívan részt vesz azokban a nemzetközi erőfeszítésekben is, amelyek a fejlődés fenntarthatóságát globálisan biztosító megoldások kidolgozására irányulnak.

97. A Rio+20 úgy határozott, hogy az ENSZ „Fenntartható fejlődés” szakbizottságát egy magas szintű politikai fórum váltja fel, amely fokozza a fenntartható fejlődés három dimenziójának integrációját, továbbá nyomon követi és felülvizsgálja a Rio+20 és egyéb ENSZ-csúcstalálkozók és konferenciák eredményeinek végrehajtása terén elért előrelépéseket, hozzájárulva ezáltal a 2015 utáni időszakra átívelő keret részeként a fenntartható fejlődési célok végrehajtásához.

98. A hetedik környezetvédelmi cselekvési program számos kiemelt célkitűzését csak egy globális megközelítés részeként, a partnerországokkal és a tengeren túli országokkal és területekkel együttműködésben lehet maradéktalanul végrehajtani. Ezért az Uniónak és a tagállamoknak erélyesen, céltudatosan, egységesen és koherensen kell részt venniük a releváns nemzetközi, regionális és kétoldalú folyamatokban. Az új és közös környezetvédelmi kihívásokkal való megküzdés érdekében különös hangsúlyt kell fektetni a fekete-tengeri és sarkvidéki régiókra, ahol fokozott együttműködésre és uniós szerepvállalásra van szükség a Fekete-tenger szennyezés elleni védelméről szóló egyezményben való részvétel és az Északi-sarkvidéki Tanácsban betöltött megfigyelői státus révén. Az Uniónak és tagállamainak továbbra is a globális környezetpolitikának egy olyan, szabályokon alapuló határozott keretbe foglalását kell elősegíteniük, amely egy, az Unió stratégiai partnereivel, a tagjelölt és szomszédos országokkal, valamint a fejlődő országokkal kétoldalú és regionális politikai párbeszédre és együttműködésre módot adó eredményesebb és fokozottabban stratégiai megközelítéssel egészül ki, valamint megfelelő finanszírozásban részesül.

99. A hetedik környezetvédelmi cselekvési program időtartama alatt kulcsfontosságú nemzetközi politikai fejlemények várhatók az éghajlatváltozás, a biodiverzitás és a vegyi anyagok tárgyában. A globális felmelegedés csak akkor tartható 2 °C alatt, ha az üvegházhatású gáz kibocsátás 2050-ig az 1990-es szinthez képest legalább 50 %-kal csökken. Azonban az országok által ez idáig az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentése terén tett vállalások csak a 2020-ig szükséges csökkentés egyharmadát fogják eredményezni⁽²⁾. Határozottabb globális fellépés híján aligha szorítható vissza az éghajlatváltozás. A múltbeli üvegházhatású gáz kibocsátások miatt az országok még a

⁽¹⁾ Emberi fejlődési jelentés (az ENSZ fejlesztési programja, 2011).

⁽²⁾ A kibocsátási szakadékról szóló 2012. évi jelentés, az ENSZ környezetvédelmi programja (UNEP) leírja, hogy a feltétel nélküli csökkentési vállalások összesen 4 GtCO₂e-t tesznek ki, ehhez képest a 2 °C felső határérték alatt maradáshoz szükséges csökkentések becslött értékeinek mediánja 14 GtCO₂e.

legderülátóbb forgatókönyv szerint sem kerülhetik el, hogy szembesüljenek az éghajlatváltozás hatásaival, és stratégiákat dolgozzanak ki az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra. A fokozott fellépést célzó Durban Platform keretében 2015-ig átfogó, szilárd alapokon álló és minden félre alkalmazandó megállapodásnak kell születnie, és azt 2020-tól végre kell hajtani. Az Unió ezután is tevékeny és elkötelezett résztvevője lesz e folyamatnak – beleértve a fejlett és a fejlődő országok kibocsátás-csökkentési vállalásai közötti szakadék áthidalásáról folytatott tárgyalásokat is – és azon cselekvéseknek, amelyekre azért van szükség, hogy a kibocsátások továbbra is a 2 °C-os célkitűzés teljesítésével összeegyeztethető módon alakuljanak, figyelembe véve az IPCC legutóbbi eredményeit. A Rio+20 következtetéseinek végrehajtása során is biztosítani kell az e folyamattal való koherenciát és kiegészítő jelleget is, hogy azok kölcsönösen erősítsék egymást. A Rio+20 nyomán teendő intézkedések is hozzá fognak járulni az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentéséhez, és ezáltal az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez. Ezzel párhuzamosan az Uniónak folytatnia és fokoznia kellene a stratégiai partnerekkel kötött éghajlat-változási partnerségeket, és további lépéseket kellene tennie, hogy kereskedelmi és fejlesztéspolitikájában érvényre jussanak a környezeti és éghajlat-változási megfontolások, figyelembe véve a kölcsönös kötelezettségvállalásokat és előnyöket.

100. A Biológiai Sokféleség Egyezményben meghatározott biodiverzitási célértékeket ⁽¹⁾ 2020-ig el kell érni ahhoz, hogy a biodiverzitás világméretű degradációja feltartóztatható és végső soron visszafordítható legyen. Az Unió az erőfeszítésekből méltó részt vállal, többek között a fejlődő országokba áramló, a biodiverzitással kapcsolatos nemzetközi forrásokból származó finanszírozás 2015-ig való megkészezése tekintetében, amely szintet 2020-ig fenntart vagy növel, ahogy az a Biológiai Sokféleség Egyezmény forrásmobilizálási stratégiájával ⁽²⁾ kapcsolatban megállapított előzetes célkitűzések között is szerepel. Ezenfelül fontos, hogy az Unió aktívan hozzájáruljon a biodiverzitással és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi platformhoz (IPBES), miután annak teljes jogú tagja lesz, hogy a biodiverzitás irányítása területén összekapcsolja a helyi, a regionális és a nemzetközi szinteket. Az Unió továbbra is támogatja az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény végrehajtását, különösen a talajromlás-semleges világ megvalósítására törekedve, a Rio+20-on megállapodottak szerint. Egyúttal fokozott erőfeszítéseket tesz a Rio+20 által is megerősített célkitűzés elérésére – miszerint teljes életciklusuk során megfelelően gazdálkodnak a vegyi anyagokkal és a veszélyes hulladékokkal –, valamint a vonatkozó egyezmények támogatására. Az Unió továbbra is tevékeny és konstruktív szerepet fog vállalni ezen folyamatok célkitűzéseinek elérésében.
101. Az Unió mérlege kedvező a multilaterális környezetvédelmi megállapodásokban való részvételt illetően, ám egyes tagállamok kulcsfontosságú megállapodásokat nem ratifikáltak még. Ez aláássa az Unió hitelét a kapcsolódó tárgyalásokon. A tagállamoknak és az Uniónak gondoskodniuk kell arról, hogy kellő időben ratifikálják és elfogadják az általuk aláírt multilaterális környezetvédelmi megállapodásokat.
102. Az Uniónak és a tagállamainak proaktívan részt kell venniük az újonnan felmerülő kérdésekről, különösen az új egyezményekről, megállapodásokról és értékelésekről folytatott nemzetközi tárgyalásokban, és ennek megfelelően meg kell erősíteniük amellel határozott elkötelezettségüket, hogy folytatják az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy a lehető leghamarabb elindítsák az ENSZ-közgyűlés keretén belül azon ENSZ tengerjogi konferenciát, amely a Tengerjogi Egyezménynek a tengeri biodiverzitás nemzeti joghatóságon kívül eső területeken való megőrzése és fenntartható felhasználása tekintetében történő végrehajtására vonatkozó megállapodásra irányul, valamint támogatják az óceánok állapotának első globális felméréseinek elvégzését.
103. Az Uniónak latba kell vetnie a világ egyik legnagyobb piacaként elfoglalt helyzetét olyan politikák és megközelítések előmozdítása érdekében, amelyek csökkentik a világ természeti erőforráskészletének terhelését. Erre alkalmas eszköz a fogyasztási és termelési minták megváltoztatása – többek között azáltal, hogy nemzetközi szinten megteszik a fenntartható erőforrás-gazdálkodás elősegítéséhez szükséges lépéseket és végrehajtják a fenntartható fogyasztás és termelés érdekében létrehozott tízéves keretprogramokat –, valamint annak biztosítása, hogy a kereskedelmi és belső piaci politikák támogassák a környezeti és éghajlat-változási célok elérését, és a többi országot is a környezettel kapcsolatos szabályozási keretük és szabványaik korszerűsítésére és betartására, valamint a hulladék határon átnyúló elhelyezése megelőzésére ösztönözzék. Az Unió a továbbiakban is a fenntartható fejlődés előmozdítására fog törekedni megfelelő rendelkezéseknek az általa kötendő nemzetközi kereskedelmi megállapodásokba, valamint az erdészeti jogszabályok végrehajtására, erdészeti irányításra és az erdészeti termékek kereskedelmére vonatkozó kétoldali, a partnerországokból kizárólag jogszerűen kitermelt fának az uniós piacra kerülését biztosító önkéntes partnerségi megállapodásokba való belefoglalása és végrehajtása révén. Ennek kapcsán az Unió fára és fatermékekre vonatkozó rendelete ⁽³⁾ jogi alapul szolgál az Unió számára az illegális kitermelés globális problémájának a fa és fatermékek iránti kereslete révén való kezeléséhez. Emellett egyéb szakpolitikai lehetőségek is megvizsgálásra kerülnek az uniós fogyasztás által a globális környezetre – beleértve az erdőirtást és erdőpusztulást – gyakorolt hatások csökkentésére vonatkozóan.
104. Az Uniónak belső politikáival összhangban fokozottan hozzá kell járulnia az inkluzív és zöld gazdaságra való nemzetközi szintű átállást elősegítő kezdeményezésekhez, például az ilyen gazdaság megvalósítását lehetővé tevő megfelelő feltételek előmozdításával, valamint piaci alapú eszközök és a GDP-n túlmutatató mutatók kialakításával.

⁽¹⁾ A biológiai sokféleségre vonatkozó stratégiai terv (2011–2020).

⁽²⁾ A Biológiai Sokféleség Egyezmény konferenciáján elfogadott XI/4. sz. határozat.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 995/2010/EU rendelete (2010. október 20.) a fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról (HL L 295., 2010.11.12., 23. o.).

105. Az Uniónak továbbra is elő kellene mozdítania a környezeti szempontból felelősségteljes üzleti gyakorlatokat. A felelős üzleti tevékenységre vonatkozó uniós kezdeményezésnek ⁽¹⁾ köszönhetően azok a tőzsdén jegyzett vállalatok és tőzsdén nem jegyzett nagyvállalatok, amelyek nyersanyag-kitermeléssel és elsődleges erdők fakitermelésével foglalkoznak, kötelesek beszámolni a kormányok részére teljesített kifizetéseikről, ami által átláthatóbbá és elszámoltathatóbbá válik a természeti erőforrások kiaknázása. Az Uniónak – mivel élen jár a zöld áruk és szolgáltatások nyújtásában – elő kellene mozdítania a globális környezetvédelmi szabványok létrehozását, a zöld áruk és szolgáltatások szabad kereskedelmét, a környezet- és éghajlatbarát technológiák további elterjedését, a beruházások és a szellemi tulajdon védelmét és a bevált gyakorlatok nemzetközi cseréjét.

106. A nemzetközi környezettel és éghajlat-változással kapcsolatos kihívások uniós kezelésének hatékonyabbá tétele érdekében a hetedik környezetvédelmi cselekvési program biztosítja, hogy 2020-ra:

- a) a Rio+20 következtetései maradéktalanul érvényre jussanak az Unió belső és külső politikájában, és az Unió ténylegesen hozzájáruljon a közösen vállalt kötelezettségek – köztük a riói egyezményekben foglaltak – teljesítése érdekében tett globális erőfeszítésekhez, valamint a fenntartható fejlődéssel és a szegénység felszámolásával összefüggésben fokozza az inkluzív és zöld gazdaságra való globális átállás elősegítését célzó kezdeményezéseket;
- b) az Unió nyújtson hathatós támogatást a környezettel és éghajlat-változással kapcsolatos kihívások kezelése és a fejlődés fenntarthatóságának biztosítása érdekében tett nemzeti, regionális és nemzetközi erőfeszítésekhez;
- c) csökkentésre kerüljön az Unió fogyasztásának az unió határain túllépő környezeti hatása.

Ennek feltétele különösen, hogy:

i. a szegénység felszámolásához és a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó 2015 utáni időszakra vonatkozó koherens és átfogó megközelítés részeként, valamint inkluzív, együttműködésen alapuló folyamat révén lépések történjenek olyan fenntartható fejlődési célok elfogadására, amelyek:

- összhangban állnak a már meglévő, nemzetközi szinten megállapított – többek között a biodiverzitással, az éghajlatváltozással, a szociális védelemi minimumokkal kapcsolatos – célokkal;
- a kulcsfontosságú területekre – energia, víz, élelmezésbiztonság, óceánok, fenntartható fogyasztás és termelés, emberhez méltó foglalkoztatás, jó kormányzás és jogállamiság – vonatkoznak nemzeti és nemzetközi szinten;
- univerzálisan, a fenntartható fejlődés mindhárom dimenzióján belül alkalmazhatók;
- célértékek és mutatók segítségével kerülnek értékelésre, figyelembe véve a különböző nemzeti körülményeket, kapacitásokat és fejlettségi szinteket; valamint
- összhangban állnak más – például az éghajlatváltozással és a biodiverzitással kapcsolatos – nemzetközi kötelezettségvállalásokkal és támogatják azokat;

ii. dolgozzanak a fenntartható fejlődést szolgáló hatékonyabb ENSZ-struktúra kialakításán, különösen annak környezetvédelmi dimenzióján, a következők révén:

- tovább erősítsék az ENSZ Környezetvédelmi Programját (UNEP) a Rio+20 következtetéseivel összhangban és az ENSZ- Közgyűlésének azon határozata alapján, amely szerint az UNEP kormányzótanácsának megnevezését az ENSZ UNEP Környezeti Közgyűlésére változtatja ⁽²⁾, továbbra is kiállva amellett, hogy az UNEP-et egy szakosodott ENSZ-ügynökség rangjára emeljék;
- támogatásban részesüljenek a multilaterális környezetvédelmi megállapodások közötti szinergiák fokozására irányuló erőfeszítések, különösen a vegyi anyagok, valamint a hulladékok és a biodiverzitás terén létrejött klaszterekben; valamint
- járuljanak hozzá ahhoz, hogy a magas szintű politikai fórum (HLPF) munkájában kiemelt és határozott hangsúlyt kapjon a környezetvédelem;

iii. erőteljesebb hatást fejtsenek ki a különböző finanszírozási források, többek között az adók, a hazai erőforrás-mozgósítás, a magánberuházás, valamint az új partnerségek és innovatív finanszírozási források bevonása révén, és lehetőségeket teremtsenek a fejlesztési támogatásnak a többi finanszírozási forrás bevonása céljából való hasznosítására az Unió saját szakpolitikáiban – beleértve az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a biodiverzitás finanszírozásával kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásokat is – foglalt, a fenntartható fejlődés finanszírozására irányuló stratégiák részeként;

⁽¹⁾ Az átláthatósági irányelv felülvizsgálatára vonatkozó (COM(2011)0683, COD(2011/0307) és a számviteli irányelv felülvizsgálatára vonatkozó (COM(2011)0684, COD(2011/0308) javaslat.

⁽²⁾ Az ENSZ Közgyűlésének A/67/784. sz. határozata (2013. március 7.) az UNEP kormányzótanácsának ajánlása alapján.

- iv. a stratégiai szempontot minél inkább szem előtt tartó kapcsolattartás valósuljon meg a partnerországokkal, például úgy, hogy az együttműködés a következőkre összpontosul:
- a stratégiai partnerek esetében a bevált gyakorlatoknak a nemzeti környezetpolitikába és környezetpolitikai szabályozásba való átültetésének előmozdítására és a multilaterális környezetvédelmi tárgyalások közelítésére;
 - az európai szomszédságpolitika hatálya alá tartozó országok esetében a környezettel és az éghajlatváltozással kapcsolatos uniós politika és szabályozás fő elemeihez való fokozatos közelítésre, valamint a regionális környezettel és éghajlat-változással kapcsolatos kihívások kezelését szolgáló együttműködés megerősítésére;
 - a fejlődő országok esetében a környezetvédelem, az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a természetikatasztrófa-elhárítás érdekében ezen országok által tett erőfeszítések támogatására, valamint – a szegénység csökkentéséhez és a fejlődés fenntarthatóságához való hozzájárulásként – a környezettel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítésére;
- v. az Unió a meglévő és új multilaterális környezetvédelmi és egyéb kapcsolódó folyamatokban következetesebben, proaktívabban és hatékonyabban lépjen fel – beleértve a harmadik országok és egyéb érdekelt felek időben történő elérése által is – annak érdekében, hogy uniós szinten teljesüljenek a 2020-ig szóló kötelezettségvállalások, globális szinten pedig előrelépés történjen velük kapcsolatban, és megállapodás szülessék a 2020 utáni nemzetközi lépésekről, valamint fokozzák az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy valamennyi kulcsfontosságú többoldalú környezetvédelmi megállapodást jóval 2020 előtt ratifikáljanak és végrehajtsanak. Hajtsák végre a fenntartható fogyasztás és termelés érdekében létrehozott tízéves keretprogramokat;
- vi. értékeljék az élelmiszerárak és egyéb árucikkek uniós fogyasztásával globálisan járó környezeti hatásokat, és adott esetben dolgozzanak ki politikai javaslatokat az említett értékelések megállapításainak kezelése érdekében, fontolóra véve az erdőirtásra és erdőpusztulásra vonatkozó uniós cselekvési terv elkészítését;
- vii. támogassák a kibocsátás-kereskedelmi rendszerek továbbfejlesztését és világszerte történő végrehajtását, valamint segítsék elő e rendszerek összekapcsolását;
- viii. biztosítsák, hogy a gazdasági és társadalmi fejlődés ne haladja meg a föld teherbíró képességét, fokozottan tudatosítva a bolygó korlátainak terjedelmét, többek között a 2015 utáni időszakra vonatkozó keret kialakítása során, az emberi jólét és prosperitás hosszú távú biztosítása érdekében.
-